პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ბოლშევიკური კადრებისათვის

საქ. კ. პ. (ბ) თბილისის სტალინის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტკომის, რექტორატისა და პროფკომის ორგანო.

პარასკევი
17
მარტი 1939 წ.
№ 9-10 (151-152)

ფასი 5 კაპ.

კ. მარქსის სახ. საჯარო ბიბლიოთეკა თბილისი

ამხანაგ სტალინის საანგარიშო მოხსენება

პარტიის XVIII ყრილობაზე საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ

I

საბჭოთა კავშირის საერთაშორისო მდგომარეობა

ამხანაგებო! პარტიის XVII ყრილობის შემდეგ ხუთმა წელმა განვლო. პერიოდი, როგორც ჰხედავთ, მცირე როდია. ამ ხნის განმავლობაში მსოფლიომ უკვე მნიშვნელოვანი ცვლილებები განიცადა. სახელმწიფოები და ქვეყნები, მათი ურთიერთშორის დამოკიდებულებანი ბევრ რამეში სულ სხვანაირი გახდნენ.

სახელდობრ რა ცვლილებები მოხდა ამ პერიოდში საერთაშორისო ვითარებაში? სახელდობრ რა შეიცვალა ჩვენი ქვეყნის საგარეო და საშინაო მდგომარეობაში?

კაპიტალისტური ქვეყნებისათვის ეს პერიოდი იყო უაღრესად სერიოზულ შერყევათა პერიოდი როგორც ეკონომიკის დარგში, ისე პოლიტიკის დარგშიც. ეკონომიურ დარგში ეს წლები იყო დეპრესიის წლები, ხოლო შემდეგ, 1937 წლის მეორე ნახევრიდან დაწყებული, — ახალი ეკონომიური კრიზისის წლები, მრეწველობის ახალი დაცემის წლები ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ინგლისში, საფრანგეთში, — მაშასადამე, ახალ ეკონომიურ გართულებათა წლები. პოლიტიკურ დარგში ეს წლები იყო სერიოზულ პოლიტიკურ კონფლიქტთა და შერყევათა წლები. უკვე მეორე წელია წარმოებს ახალი იმპერიალისტური ომი, რომელიც გაჩაღდა უდიდეს ტერიტორიაზე შანხაიდან გიბრალტარამდე და რომელმაც 500 მილიონზე მეტი მოსახლეობა ჩაითრია. ძალმომრეობით ხდება ევროპის, აფრიკის, აზიის რუკის შეცვლა. ძირფესვიანად შერყეულია ომის შემდგომი ეგრეთწოდებული მშვიდობიანი რეჟიმის მთელი სისტემა.

საბჭოთა კავშირისათვის, პირიქით, ეს წლები იყო მისი ზრდისა და აყვავების წლები, მისი შემდგომი ეკონომიური და კულტურული აღმავლობის წლები, მისი პოლიტიკური და სამხედრო ძლიერების შემდგომი ზრდის წლები, მთელს მსოფლიოში მშვიდობიანობის შენარჩუნებისათვის მისი ბრძოლის წლები.

ასეთია საერთო სურათი.

განვიხილოთ კონკრეტული მონაცემები საერთაშორისო ვითარებაში მომხდარ ცვლილებათა შესახებ.

1. ახალი ეკონომიური კრიზისი კაპიტალისტურ ქვეყნებში. ბრძოლის გამწვავება გასაღების ბაზრებისათვის, ნედლეულის წყაროებისათვის, მსოფლიოს ახალი გადანაწილებისათვის.

ეკონომიური კრიზისი, რომელიც კაპიტალისტურ ქვეყნებში 1929 წლის მეორე ნახევარში დაიწყო, 1933 წლის დამლევამდე გრძელდებოდა. ამის შემდეგ კრიზისი დეპრესიაში გადავიდა, ხოლო მერმე დაიწყო მრეწველობის ერთგვარი გამოცოცხლება, მისი ერთგვარი აღმავლობა. მაგრამ მრეწველობის ეს გამოცოცხლება არ გადასულა აყვავებაში, როგორც ეს ჩვეულებრივ ხდება ხოლმე გამოცოცხლების პერიოდში. პირიქით 1937 წლის მეორე ნახევრიდან მოყოლებული დაიწყო ახალი ეკონომიური კრიზისი, რომელიც უწინარეს ყოვლისა მოედო ამერიკის შეერთებულ შტატებს, ხოლო მათ შემდეგ — ინგლისს, საფრანგეთსა და მთელ რიგ სხვა ქვეყნებს.

ამგვარად, კაპიტალისტურმა ქვეყნებმა ვერც კი მოასწრეს წელში გამართვა ამასწინანდელი ეკონომიური კრიზისის მიერ მიყენებული ზიანის შემდეგ, რომ ისინი აღმოჩნდნენ ახალი ეკონომიური კრიზისის წინაშე.

ამ გარემოებამ ბუნებრივად გამოიწვია უმუშევრობის გაძლიერება. კაპიტალისტურ ქვეყნებში უმუშევართა რიცხვი, რომელიც 30 მილიონი კაციდან 1933 წელს თითქოს შემცირდა 14 მილიონამდე 1937 წელს, ახალი კრიზისის შედეგად ახლა კვლავ გაიზარდა 18 მილიონ კაცამდე.

ახალი კრიზისის დამახასიათებელი თავისებურება იმაში მდგომარეობს, რომ იგი ბევრად განსხვავდება წინანდელი კრიზისისაგან, ამასთან განსხვავდება არა უკეთესი მხრით, არამედ უარესი მხრით.

ჯერ ერთი, ახალი კრიზისი დაიწყო მრეწველობის არა აყვავების შემდეგ, როგორც ამას ადგილი ჰქონდა 1929 წელს, არამედ დეპრესიისა და ერთგვარი გამოცოცხლების შემდეგ, რაც, მაინც აყვავებაში არ გადასულა. ეს ნიშნავს, რომ ახლანდელი კრიზისი უფრო მძიმე იქნება და მასთან ბრძოლა უფრო ძნელი იქნება, ვიდრე წინანდელ კრიზისთან.

შემდეგ, ახლანდელი კრიზისი გაჩაღდა არამშვიდობიანობის დროს, არამედ უკვე დაწყებული მეორე იმპერიალისტური ომის პერიოდში, როდესაც იაპონია, რომელიც უკვე მეორე წელია ჩინეთს ეომება, ახდენს ჩინეთის თვალუწვდენი ბაზრის დეზორგანიზაციას და თითქმის მიუწვდომელს ხდის მას სხვა ქვეყნების საქონლისათვის, როდესაც იტალიამ და გერმანიამ უკვე გადაიყვანეს თავისი სახალხო მეურნეობა სამხედრო ეკონომიკის რელსებზე, ჩაჰყარეს რა ამ საქმეში ნედლეულისა და ვალუტის თავისი მარაგი, როდესაც ყველა დანარჩენი დიდი კაპიტალისტური სახელმწიფო იწყებს სამხედრო ყაიდაზე თავის გარდაქმნას. ეს ნიშნავს, რომ კაპიტალიზმს ახლანდელი კრიზისიდან ნორმალური გამოსვლისათვის გაცილებით ნაკლები რესურსები ექნება, ვიდრე წინანდელი კრიზისის პერიოდში.

დასასრულ, წინანდელი კრიზისისაგან განსხვავებით, ახლანდელი კრიზისი წარმოადგენს არა საყოველთაო კრიზისს, არამედ, ჯერჯერობით უმთავრესად მოიცავს ეკონომიურად მძლავრ ქვეყნებს, რომლებიც ჯერ კიდევ არ გადასულან სამხედრო ეკონომიკის რელსებზე. რაც შეეხება აგრესიულ ქვეყნებს, როგორიცაა იაპონია, გერმანია და იტალია, რომლებმაც უკვე გარდაჰქმნეს თავისი ეკონომიკა სამხედრო ყაიდაზე, ისინი, გაძლიერებით ანვითარებენ რა თავის სამხედრო მრეწველობას, ჯერ კიდევ არ განიცდიან ჭარბი წარმოების კრიზისის მდგომარეობას, თუმცა კი უახლოვდებიან მას. ეს ნიშნავს, რომ იმ დროს, როდესაც ეკონომიურად ძლიერი, არააგრესიული ქვეყნები დაიწყებენ კრიზისის პერიოდიდან გამოსვლას, აგრესიული ქვეყნები, გამოლევენ რა ომის ციებ-ცხელების პროცესში თავის ოქროსა და ნედლეულის მარაგს, იძულებული იქნებიან შევიდნენ უსასტიკესი კრიზისის პერიოდში.

ამას თვალსაჩინოდ ასურათებენ თუნდაც მონაცემები კაპიტალისტურ ქვეყნებში ოქროს ხილვადი მარაგის არსებობის შესახებ.

ოქროს ხილვადი მარაგი კაპიტალისტურ ქვეყნებში
(ოქროს ძველი დოლარები მილიონებში)

	1936 წლის დამლევი	1938 წლის სექტემბერი
სულ	12.980	14.301
ამერიკის შეერთ. შტატები	6.649	8.126
ინგლისი	2.029	2.396
საფრანგეთი	1.769	1.435
ჰოლანდია	289	595
ბელგია	373	318
შვეიცარია	387	407
გერმანია	16	17
იტალია	123	124
იაპონია	273	97

ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ გერმანიის, იტალიისა და იაპონიის ოქროს მარაგი ერთად აღებული წარმოადგენს უფრო ნაკლებ თანხას, ვიდრე მარტო შვეიცარიის მარაგი.

აი ზოგიერთი ციფრობრივი მონაცემები, რომლებიც ასურათებენ კაპიტალისტური ქვეყნების მრეწველობის კრიზისულ მდგომარეობას უკანასკნელი ხუთი წლის განმავლობაში და სამრეწველო აღმავლობის მოძრაობას სსრ კავშირში.

სამრეწველო პროდუქციის მოცულობა პროცენტებში 1929 წელთან შედარებით
(1929=100)

	1934	1935	1936	1937	1938
ამერიკის შეერთ. შტატ.	66,4	75,6	88,1	92,2	72,0
ინგლისი	98,8	105,8	115,9	123,7	112,0
საფრანგეთი	71,0	67,4	79,3	82,8	70,0
იტალია	80,0	93,8	87,5	99,6	96,0
გერმანია	79,8	94,0	106,3	117,2	125,0
იაპონია	128,7	141,8	151,1	170,8	165,0
სსრ კავშირი	238,3	293,4	382,3	424,0	477,0

ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ საბჭოთა კავშირი წარმოადგენს მსოფლიოში ერთადერთ ქვეყანას, რომელიც არ იცნობს კრიზისებს და რომლის მრეწველობა მუდამ მაღლა მიდის.

შემდეგ, ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ ამერიკის შეერთებულ შტატებსა, ინგლისსა და საფრანგეთში უკვე დაიწყო და ვითარდება სერიოზული ეკონომიური კრიზისი.

შემდეგ, ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ იტალიასა და იაპონიაში, რომლებმაც გერმანიაზე ადრე გადაიყვანეს თავისი სახალხო მეურნეობა სამხედრო ეკონომიკის რელსებზე, 1938 წელს უკვე დაიწყო მრეწველობის დაქვეითების პერიოდი.

ამ ცხრილიდან, დასასრულ, სჩანს, რომ გერმანიაში, რომელმაც იტალიაზე და იაპონიაზე უფრო გვიან გარდაჰქმნა თავისი ეკონომიკა სამხედრო ყაიდაზე, მრეწველობა ჯერჯერობით კიდევ განიცდის ერთგვარი, მართალია მცირე, მაგრამ მაინც აღმავლობის მდგომარეობას, — იმის შესაბამისად, როგორც ამას უკანასკნელ დრომდე ადგილი ჰქონდა იაპონიასა და იტალიაში.

არ შეიძლება დაეჭვება, რომ თუ რაიმე გაუთვალისწინებელი არ მოხდა, გერმანიის მრეწველობა უნდა დაადგეს დაქვეითების იმავე გზას, რომელსაც უკვე დაადგნენ იაპონია და იტალია. ვინაიდან რას ნიშნავს ქვეყნის მეურნეობის გადაყვანა სამხედრო ეკონომიკის რელსებზე? ეს ნიშნავს, რომ მრეწველობას მისცე ცალმხრივი, სამხედრო მიმართულება, ყოველნაირად გააფართოვო ომისათვის საჭირო საგნების წარმოება, რაც არ არის დაკავშირებული მოსახლეობის მოხმარებასთან, ყოველნაირად შეკვეცო წარმოება და განსაკუთრებით მოსახლეობის მოხმარების საგნების გამოშვება ბაზარზე, — მაშასადამე, შეამცირო მოსახლეობის მოხმარება და ქვეყანა ეკონომიური კრიზისის წინაშე დააყენო.

ასეთია კაპიტალისტურ ქვეყნებში ახალი ეკონომიური კრიზისის მოძრაობის კონკრეტული სურათი.

გასაგებია, რომ სამეურნეო საქმეთა ასეთ არახელსაყრელ ვითარებას არ შეეძლო არ გამოეწვია ურთიერთობათა გამწვავება სახელმწიფოებს შორის. უკვე წინანდელმა კრიზისმა არივ-დარია მთელი ანგარიშები და გამოიწვია ბრძოლის გამწვავება გასაღების ბაზრებისათვის, ნედლეულის წყაროებისათვის. იაპონიის მიერ მანჯურიისა და ჩრდილო ჩინეთის დაპყრობამ, იტალიის მიერ აბისინიის დაპყრობამ, — ყოველივე ამან ასახა სახელმწიფოებს შორის ბრძოლის სიმწვავე. ახალმა ეკონომიურმა კრიზისმა უნდა გამოიწვიოს და ნამდვილადაც იწვევს იმპერიალისტური ბრძოლის შემდგომ გამწვავებას. ლაპარაკია უკვე არა ბაზრებზე კონკურენციის შესახებ, არა სავაჭრო ომის შესახებ, არა დემპინგის შესახებ. ბრძოლის ეს საშუალებანი უკვე დიდი ხანია მიჩნეულია არასაკმაოდ. ახლა ლაპარაკია სამხარ მოქმედებათა გზით მსოფლიოს, გავლენათა სფეროე-

(გაგრძელება იხ. მე-2 გვ.)

ამხანაგ სტალინის საანგარიშო მოხსენება

პარტიის XVIII ყრილობაზე საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ

გაგრძელება

მთელი ამ უდიდესი კულტურული მუშაობის შედეგად ჩვენში წარმოიშვა და ჩამოყალიბდა მრავალრიცხოვანი ახალი, საბჭოთა ინტელიგენცია, მუშათა კლასისა, გლეხობისა და საბჭოთა მოსამსახურეების რიგებიდან გამოსული, ჩვენი ხალხის ხორცი ხორცთაგანი და სისხლი სისხლთაგანი,—ინტელიგენცია რომელმაც არ იცის ექსპლოატაციის უღელი, რომელსაც სძულს ექსპლოატატორები და მზად არის ერთგულად და გულმართლად ემსახუროს სსრ კავშირის ხალხებს.

მე ვფიქრობ, რომ ამ ახალი, ხალხური, სოციალისტური ინტელიგენციის წარმოშობა ერთერთი ყველაზე უმნიშვნელოვანესი შედეგია კულტურული რევოლუციისა ჩვენს ქვეყანაში.

3. საბჭოთა წყობილების შემდგომი განმტკიცება

საანგარიშო პერიოდის ერთერთი უმნიშვნელოვანესი შედეგი იმაში მდგომარეობს, რომ მან გამოიწვია ჩვენი ქვეყნის შინაური მდგომარეობის შემდგომი განმტკიცება, საბჭოთა წყობილების შემდგომი განმტკიცება.

სხვანაირად არც შეიძლებოდა ყოფილიყო. სოციალისტური სისტემის დამკვიდრებას სახალხო მეურნეობის ყველა დარგში, მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის აღმავლობას, მშრომელთა მატერიალური მდგომარეობის აღმავლობას, ხალხთა მასების კულტურულობის ამაღლებას, მათი პოლიტიკური აქტივობის ამაღლებას, — ყოველივე ამას, რაც საბჭოთა ხელისუფლების ხელმძღვანელობით განხორციელდა, არ შეეძლო არ გამოეწვია საბჭოთა წყობილების შემდგომი განმტკიცება.

ახლანდელი დროის საბჭოთა საზოგადოების თავისებურება, ყოველგვარი კაპიტალისტური საზოგადოებისაგან განსხვავებით, იმაში მდგომარეობს, რომ ამ საზოგადოებაში აღარ არის ანტაგონისტური, მტრული კლასები, ექსპლოატატორული კლასები ლიკვიდირებულია, ხოლო მუშები, გლეხები და ინტელიგენცია, რომლებიც საბჭოთა საზოგადოებას შეადგენენ, მეგობრული თანამშრომლობის საფუძველზე ცხოვრობენ და მუშაობენ. მაშინ როდესაც კაპიტალისტურ საზოგადოებას მუშებსა და კაპიტალისტებს შორის, გლეხებსა და მემამულეებს შორის არსებული შეურიგებელი წინააღმდეგობანი სწეწავენ და გლეჯენ, რაც მისი შინაური მდგომარეობის მერყეობას იწვევს, ექსპლოატაციის უღლისაგან განთავისუფლებულმა საბჭოთა საზოგადოებამ ასეთი წინააღმდეგობანი არ იცის, იგი თავისუფალია კლასობრივ შეტაკებათაგან და მუშებისა, გლეხებისა და ინტელიგენციის მეგობრული თანამშრომლობის სურათს წარმოადგენს. სწორედ ამ ერთობის საფუძველზე გაიშალა ისეთი მამოძრავებელი ძალები, როგორიცაა საბჭოთა საზოგადოების მორალურ-პოლიტიკური ერთიანობა, სსრ კავშირის ხალხთა მეგობრობა, საბჭოთა პატრიოტიზმი. ამავე საფუძველზე წარმოიშვა 1936 წლის ნოემბერში მიღებული სსრ კავშირის კონსტიტუცია და ჩვენი ქვეყნის უმაღლესი ორგანოების არჩევნების სრული დემოკრატიზაცია.

რაც შეეხება ჩვენი ქვეყნის უმაღლესი ორგანოების თვით არჩევნებს იგი საბჭოთა საზოგადოების სწორედ იმ ერთიანობისა და სსრ კავშირის ხალხთა სწორედ იმ მეგობრობის ბრწყინვალე დემონსტრაციად გადაიქცა, რომლებიც ჩვენი ქვეყნის საშინაო მდგომარეობის დამახასიათებელ თავისებურებას წარმოადგენენ. როგორც ცნობილია, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს არჩევნებში 1937 წლის დეკემბერში კომუნისტთა და უპარტიოთა ბლოკს ხმა მისცა თითქმის 90 მილიონმა ამომრჩეველმა, ე. ი. კენჭისყრაში მონაწილეთა მთელი რაოდენობის 98,6 პროცენტმა, ხოლო მოკავშირე რესპუბლიკების უმაღლესი საბჭოების არჩევნებში 1938 წლის ივნისში კომუნისტთა და უპარტიოთა ბლოკს ხმა მისცა 92 მილიონმა ამომრჩეველმა, ე. ი. კენჭისყრაში მონაწილეთა მთელი რაოდენობის 99,4 პროცენტმა.

აი სად არის საბჭოთა წყობილების სიმტკიცის საფუძველი და საბჭოთა ხელისუფლების დაუშრეტელი ძალის წყარო.

ეს, სხვათა შორის, იმას ნიშნავს, რომ ომის შემთხვევაში ჩვენი არმიის ზურგი და ფრონტი, მათი ერთგვარობისა და შინაგანი ერთიანობის გამო, უფრო მტკიცე იქნება, ვიდრე ყოველ სხვა ქვეყანაში, რაც საჭიროა ახსოვდეთ სამხედრო შეტაკებათა საზღვარგარეთელ მოყვარულთ.

საზღვარგარეთის პრესის ზოგიერთი მოღვაწე ლაყბობს, რომ საბჭოთა ორგანიზაციების გაწმენდამ ისეთი ჯაშუშებისა, მკვლელებისა და მავნებლებისაგან, როგორიც ტროცკი, ზინოვიევი, კამენევი, იაკირი, ტუხაჩევსკი, როზენგოლცი, ბუხარინი და სხვა მუხანათებია, თითქოს „შეარყია“ საბჭოთა წყობილება, შეიტანა მასში „გახრწნა“. ეს საზიზღარი ლაყბობა იმად ღირს, რომ სასაცილოდ ავიგდოთ ის. როგორ შეუძლია შეარყიოს და გახრწნას საბჭოთა წყობილება მავნე და მტრული ელემენტებისაგან საბჭოთა ორგანიზაციების გაწმენდამ? ერთი მუჭა ტროცკისტ-ბუხარინელი ჯაშუშები, მკვლელები და მავნებლები, რომლებიც ფეხქვეშ ეგებოდნენ უცხოეთს, გამსჭვალული იყვნენ მლიქვნელობის მონური გრძნობით უცხოეთის ყოველი პატარა მოხელის წინაში და მზად იყვნენ დასდგომოდნენ მას ჯაშუშურ სამსახურში, — ერთი მუჭა ადამიანები, რომელთაც ვერ შეიგნეს ის, რომ საბჭოთა უკანასკნელი მოქალაქე, კაპიტალის ბორკილებისაგან თავისუფალი, გაცილებით უფრო მაღლა დგას მაღალი თანამდებობის ყოველ საზღვარგარეთელ მოხელეზე, რომელიც თავისი კისრით ეწევა კაპიტალისტური მონობის უღელს, — ვისთვის არის საჭირო გამყიდველი მონების ეს უბადრუკი ბანდა, რა ღირებულება უნდა წარმოადგენდეს იგი ხალხისათვის და ვისი „გახრწნა“ შეუძლია მას? 1937 წელს დახვრეტა მიესაჯათ ტუხაჩევსკის, იაკირს, უბორევიჩს და სხვა მუხანათებს. ამის შემდეგ მოხდა სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს არჩევნები. არჩევნებმა საბჭოთა ხელისუფლებას მისცა კენჭისყრის მონაწილეთა მთელი რაოდენობის 98,6 პროცენტი. 1938 წლის დასაწყისში დახვრეტა მიესაჯათ როზენგოლცს, რიკოვს, ბუხარინსა და სხვა მუხანათებს. ამის შემდეგ ჩატარდა მოკავშირე რესპუბლიკების უმაღლესი საბჭოების არჩევნები. არჩევნებმა საბჭოთა ხელისუფლებას მისცა კენჭისყრის მონაწილეთა საერთო რიცხვის 99,4 პროცენტი. კითხვა იბადება, სად არის აქ „გახრწნის“ ნიშნები და რატომ არ მოახდინა ამ „გახრწნამ“ თავისი გავლენა არჩევნების შედეგებზე?

ამ უცხოელ მოლაყბეებს რომ უსმენ, შეიძლება იმ დასკვნამდე მიხვიდე, რომ თუ თავისუფლად დავტოვებდით ჯაშუშებს, მკვლელებს და მავნებლებს და არ შეუშლიდით მათ ხელს—გაეწიათ მავნებლობა, ჩაედინათ მკვლელობანი და ჯაშუშობა, მაშინ საბჭოთა ორგანიზაციები გაცილებით უფრო მკვიდრი და მტკიცე იქნებოდნენ **(სიცილი)**. მეტისმეტად ადრე ხომ არ ამჟღავნებენ თავისთავს ეს ვაჟბატონები, რომლებიც ასე თავხედურად იცავენ ჯაშუშებს, მკვლელებს, მავნებლებს?

განა უფრო სწორი არ იქნება ვთქვათ, რომ საბჭოთა ორგანიზაციების გაწმენდას ჯაშუშებისა, მკვლელებისა და მავნებლებისაგან უნდა გამოეწვია და მართლაც გამოიწვია ამ ორგანიზაციების შემდგომი განმტკიცება?

რას მეტყველებენ, მაგალითად, ხასანის ტბასთან მომხდარი ამბები, თუ არა იმას, რომ საბჭოთა ორგანიზაციების გაწმენდა ჯაშუშებისა და მავნებლებისაგან წარმოადგენს მათი განმტკიცების ყველაზე საიმედო საშუალებას?

★

პარტიის ამოცანები საშინაო პოლიტიკის დარგში:

1. შემდგომ გავშალოთ ჩვენი მრეწველობის აღმავლობა, შრომის ნაყოფიერების ზრდა, წარმოების ტექნიკის გაუმჯობესება იმ ანგარიშით, რომ, მას შემდეგ, რაც უკვე გავუსწარით მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს წარმოების ტექნიკის და მრეწველობის ზრდის ტემპების დარგში, — გავუსწროთ მათ ეკონომიურადაც უახლოესი 10-15 წლის განმავლობაში.

2. შემდგომ გავშალოთ ჩვენი მიწათმოქმედებისა და მეცხოველეობის აღმავლობა იმ ანგარიშით, რომ უახლოესი 3-4 წლის განმავლობაში მივაღწიოთ მარცვლეულის ყოველწლიურ წარმოებას 8 მილიარდი ფუთის რაოდენობით, ჰექტარზე 12-13 ცენტნერის საშუალო მოსავლიანობით, გავადიდოთ წარმოება ტექნიკური კულტურების დარგში საშუალოდ 30-35 პროცენტით, გავადიდოთ ცხვრისა და ღორის სულადობა ერთი-ორად, მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის სულადობა—40 პროცენტით, ცხენების სულადობა — 35 პროცენტით.

3. შემდგომ განვაგრძოთ მუშების, გლეხების, ინტელიგენციის მატერიალური და კულტურული მდგომარეობის გაუმჯობესება.

4. განუხრელად გავატაროთ ცხოვრებაში ჩვენი სოციალისტური კონსტიტუცია, ბოლომდე განვახორციელოთ ქვეყნის პოლიტიკური ცხოვრების დემოკრატიზაცია, განვამტკიცოთ საბჭოთა საზოგადოების მორალურ-პოლიტიკური ერთიანობა და მუშების, გლეხების, ინტელიგენციის მეგობრული თანამშრომლობა, ყოველნაირად განვამტკიცოთ სსრ კავშირის ხალხთა მეგობრობა, განვავითაროთ და ვზარდოთ საბჭოთა პატრიოტიზმი.

5. არ დავივიწყოთ კაპიტალისტური გარემოცვის შესახებ, გვახსოვდეს, რომ უცხოეთის დაზვერვა შემოგზავნის ხოლმე ჩვენს ქვეყანაში ჯაშუშებს, მკვლელებს, მავნებლებს, გვახსოვდეს ამის შესახებ და განვამტკიცოთ ჩვენი სოციალისტური დაზვერვა, სისტემატურად დავეხმაროთ მას ხალხის მტრების განადგურებასა და ამოფხვრაში.

III

საკ. კ. პ. (ბ) შემდგომი განმტკიცება

პოლიტიკური ხაზისა და ყოველდღიური პრაქტიკული მუშაობის თვალსაზრისით საანგარიშო პერიოდი იყო პერიოდი ჩვენი პარტიის გენერალური ხაზის სრული გამარჯვებისა. **(მქუხარე ხანგრძლივი ტაში).**

სოციალისტური სისტემის დამკვიდრება მთელ სახალხო მეურნეობაში, მრეწველობისა და მიწათმოქმედების რეკონსტრუქციის დამთავრება ახალი ტექნიკის საფუძველზე, მეორე ხუთწლიანი გეგმის ვადამდე შესრულება მრეწველობის ხაზით, მარცვლეულის ყოველწლიური წარმოების აყვანა 7 მილიარდი ფუთის დონემდე, სილატაკისა და უმუშევრობის მოსპობა და ხალხის მატერიალური და კულტურული მდგომარეობის აღმავლობა, — ასეთია ძირითადი მიღწევები, რომლებიც ცხადჰყოფენ ჩვენი პარტიის პოლიტიკის სისწორეს, მისი ხელმძღვანელობის სისწორეს.

ამ გრანდიოზული მიღწევების წინაშე ჩვენი პარტიის გენერალური ხაზის მოწინააღმდეგენი, სხვადასხვა ჯურის „მემარცხენე“ და „მემარჯვენე“ მიმდინარეობანი, ყოველი ჯურის ტროცკისტ-პიატაკოველი და ბუხარინელ-რიკოველი გადაგვარებულნი იძულებული გახდნენ თავის ნაჭუჭში შემძვრალიყვნენ; დაემალნათ თავისი გაცვეთილი „პლატფორმები“ და იატაკქვეშეთში წასულიყვნენ. არ გააჩნდათ რა გამბედაობა დამორჩილებოდნენ ხალხის ნებას, მათ ამჯობინეს შეერთებოდნენ მენშევიკებს, ესერებს, ფაშისტებს, სამსახურში დასდგომოდნენ უცხოეთის დაზვერვას, გამხდარიყვნენ მისი ჯაშუშები და ეკისრნათ ვალდებულება—დახმარებოდნენ საბჭოთა კავშირის მტრებს, რათა მათ დაენაწილებინათ ჩვენი ქვეყანა და აღედგინათ მასში კაპიტალისტური მონობა.

ასეთია სამარცხვინო ბოლო ჩვენი პარტიის ხაზის მოწინააღმდეგეებისა, რომლებიც შემდეგ ხალხის მტრები გახდნენ.

გაანადგურა რა ხალხის მტრები და გასწმინდა რა გადაგვარებულთაგან პარტიული და საბჭოთა ორგანიზაციები, პარტია გახდა კიდევ უფრო ერთიანი თავის პოლიტიკურ და ორგანიზაციულ მუშაობაში, იგი გახდა კიდევ უფრო შემჭიდროებული თავისი ცენტრალური კომიტეტის გარშემო. **(მქუხარე ტაში. ყველა დელეგატი დგება და ფეხზე მდგომი მიესალმება მომხსენებელს. შეძახილები: „ამხანაგ სტალინს ვაშა! გაუმარჯოს ამხანაგ სტალინს! გაუმარჯოს ჩვენი პარტიის ცენტრალურ კომიტეტს! ვაშა!“).**

განვიხილოთ კონკრეტული მონაცემები პარტიის შინაგანი ცხოვრების განვითარების შესახებ, საანგარიშო პერიოდში მისი ორგანიზაციული და პროპაგანდისტული მუშაობის შესახებ.

1. პარტიის შემადგენლობის გაუმჯობესების ზომები. ორგანიზაციების დაწვრილერთეულება. ხელმძღვანელი ორგანოების მიახლოვება ძირეულ სამუშაოსთან

პარტიისა და მისი ხელმძღვანელი ორგანოების განმტკიცება საანგარიშო პერიოდში ხორციელდებოდა პირველ რიგში ორი ხაზით: პარტიის შემადგენლობის რეგულირების, არასაიმედოთა განდევნისა და საუკეთესოთა შერჩევის ხაზით, და ორგანიზაციების დაწვრილერთეულების, მათი სიდიდის შემცირებისა და ძირეულ, ოპერატიულ, კონკრეტულ სამუშაოსთან ხელმძღვანელი ორგანოების მიახლოვების ხაზით.

პარტიის XVII ყრილობაზე წარმოდგენილი იყო პარტიის 1.874.488 წევრი: თუ შევადარებთ ამ მონაცემებს წინა, XVI პარტყრილობაზე წარმოდგენილ პარტიის წევრთა რაოდენობის მონაცემებს, გამოვა, რომ პარტიის XVI ყრილობიდან XVII ყრილობამდე განვლილი პერიოდის მანძილზე პარტიაში შემოვიდა 600 ათასი ახალი წევრი. პარტიას არ შეეძლო არ ეგრძნო, რომ პარტიაში ასეთი მასობრივი მოზღვავება 1930-1933 წლების პირობებში მისი შემადგენლობის არაჯანსაღ და არასასურველ გაფართოებას წარმოადგენს. პარტიამ იცოდა, რომ მის რიგებში მოდიან არა მარტო პატიოსანი და ერთგული, არამედ შემთხვევითი ადამიანებიც, არამედ კარიერისტებიც, რომლებიც მიისწრაფვიან გამოიყენონ პარტიის დროშა თავისი პირადი მიზნებისათვის. პარტიას არ შეეძლო არ სცოდნოდა, რომ იგი ძლიერია არა მარტო თავისი წევრთა რაოდენობით, არამედ, უწინარეს ყოვლისა, მათი ხარისხით. ამასთან დაკავშირებით წამოიჭრა პარტიის შემადგენლობის რეგულირების საკითხი. გადაწყდა განგვეგრძო პარტიის წევრთა და კანდიდატთა წმენდა, რაც ჯერ კიდევ 1933 წელს დაიწყო, და იგი მართლაც განგრძობილ იქნა 1935 წლის მაისამდე. შემდეგ, გადაწყდა შეწყვეტილიყო პარტიაში ახალ წევრთა მიღება და იგი მართლაც შეწყვეტილ იქნა ვიდრე 1936 წლის სექტემბრამდე. ამასთან პარტიაში ახალ წევრთა მიღება განახლებულ იქნა მხოლოდ 1936 წლის 1 ნოემბერს. შემდეგ, ამხ. კიროვის ავაზაკურ მკვლელობასთან დაკავშირებით, რაც იმას მოწმობდა, რომ პარტიაში მოიპოვებოდა მრავალი საეჭვო ელემენტი, გადაწყდა ჩატარებულიყო პარტიული დოკუმენტების შემოწმება და გამოცვლა, მასთან ერთიცა და მეორეც დამთავრებულ იქნა მხოლოდ 1936 წლის სექტემბრისათვის. მხოლოდ ამის შემდეგ დაიწყო პარტიაში ახალ წევრთა და კანდიდატთა მიღება. ყველა ამ ღონისძიებათა შედეგად პარტიამ იმას მიაღწია, რომ გასწმინდა თავისი რიგები შემთხვევითი, პასიური, კარიერისტული და აშკარად მტრული ელემენტებისაგან, შეარჩია რა ყველაზე უფრო მტკიცე და თავდადებული ადამიანები. არ შეიძლება ითქვას, რომ წმენდა ჩატარდა სერიოზული შეცდომების გარეშე. სამწუხაროდ შეცდომები მეტი აღმოჩნდა, ვიდრე მოსალოდნელი იყო. უეჭველია, ჩვენ კვლავ აღარ მოგვიხდება მასობრივი წმენდის მეთოდის გამოყენება. მაგრამ 1933-1936 წლებში ჩატარებული წმენდა მაინც აუცილებელი იყო და მან ძირითადად დადებითი შედეგები მოგვცა. დღევანდელ XVIII ყრილობაზე წარმოდგენილია პარტიის 1.600 ათასამდე წევრი, ესე იგი პარტიის 270 ათასი წევრით ნაკლები, ვიდრე XVII ყრილობაზე. მაგრამ ამაში ცუდი არაფერია. პირიქით, ეს უკეთესია, ვინაიდან პარტია იმით მტკიცდება, რომ უწმინდურობისაგან სწმენდს თავისთავს. ჩვენი პარტია ახლა თავისი წევრების რაოდენობით ნაკლებია, მაგრამ სამაგიეროდ ხარისხით იგი უკეთესია.

ეს დიდი მიღწევაა.

რაც შეეხება ყოველდღიური პარტიული ხელმძღვანელობის გაუმჯობესებას ძირეულ მუშაობასთან მისი მიახლოვების მხრივ, მისი შემდგომი კონკრეტიზაციის მხრივ, პარტია იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ ორგანიზაციათა დაწვრილერთეულება, მათი სიდიდის შემცირება საუკეთესო საშუალებაა, რათა პარტიულ ორგანოებს გაუადვილდეს ამ ორგანიზაციებისათვის ხელმძღვანელობის გაწევა, ხოლო თვით ხელმძღვანელობა კონკრეტული, ცოცხალი, ოპერატიული გახდეს. დაწვრილერთეულება მიმდინარეობდა, როგორც სახალხო

(გაგრძელება იხ. მე-7 გვ.)

ამხანაგ სტალინის საანგარიშო მოხსენება

პარტიის XVIII ყრილობაზე საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ

გაგრძელება

ბის, კოლონიების ახალ გადანაწილებაზე.

იაპონიამ იწყო თავისი აგრესიული მოქმედების გამართლება იმით, რომ 9 სახელმწიფოს ხელშეკრულების დადების დროს მას წილი დააკლეს და საშუალება არ მისცეს გაეფართოებინა თავისი ტერიტორია ჩინეთის ხარჯზე, მაშინ როდესაც ინგლისი და საფრანგეთი უდიდეს კოლონიებს ჰფლობენ. იტალიამ გაიხსენა, რომ მას დააკლეს წილი პირველი იმპერიალისტური ომის შემდეგ ნადავლის განაწილების დროს და რომ მან ეს უნდა აინაზღაუროს ინგლისისა და საფრანგეთის გავლენის სფეროების ხარჯზე. გერმანია, რომელიც სერიოზულად დაზარალდა პირველი იმპერიალისტური ომისა და ვერსალის ზავის შედეგად, შეუერთდა იაპონიასა და იტალიას და მოითხოვა თავისი ტერიტორიის გაფართოება ევროპაში, იმ კოლონიების დაბრუნება, რომლებიც მას პირველ იმპერიალისტურ ომში გამარჯვებულებმა წაართვეს.

ასე დაიწყო სამი აგრესიული სახელმწიფოს ბლოკის შექმნა.

დღის წესრიგში დადგა ომის საშუალებით მსოფლიოს ახალი გადანაწილების საკითხი.

2. საერთაშორისო პოლიტიკური მდგომარეობის გამწვავება. სამშვიდობო ხელშეკრულებათა ომის შემდგომი სისტემის მარცხი. ახალი იმპერიალისტური ომის დასაწყისი.

აი საანგარიშო პერიოდში მომხდარი იმ უმნიშვნელოვანესი ამბების ნუსხა, რომლებმაც დასაბამი მისცეს ახალ იმპერიალისტურ ომს. 1935 წელს იტალია თავს დაესხა აბისინიას და დაიპყრო იგი. 1936 წლის ზაფხულში გერმანიამ და იტალიამ მოაწყეს სამხედრო ინტერვენცია ესპანეთში, ამასთან გერმანია დამკვიდრდა ესპანეთის ჩრდილო ნაწილსა და ესპანეთის მაროკოში, ხოლო იტალია — ესპანეთის სამხრეთ ნაწილსა და ბალეარის კუნძულებზე. 1937 წელს იაპონია, მანჯურიის დაპყრობის შემდეგ, შეიჭრა ჩრდილო და ცენტრალურ ჩინეთში, დაიკავა პეკინი, ტიანძინი, შანხაი და იწყო თავისი უცხოელი კონკურენტების განდევნა ოკუპაციის ზონიდან. 1938 წლის დამდეგს გერმანიამ დაიპყრო ავსტრია, ხოლო 1938 წლის შემოდგომაზე — ჩეხოსლოვაკიის სუდეტის ოლქი. 1938 წლის დამლევს იაპონიამ დაიპყრო კანტონი, ხოლო 1939 წლის დამდეგს — ხაინანის კუნძული.

ამგვარად, ომმა, რომელიც ასე შეუმჩნევლად მიეპარა ხალხებს, თავის ორბიტში ჩაითრია ხუთას მილიონზე მეტი მოსახლეობა, გაავრცელა რა თავისი მოქმედების სფერო უდიდეს ტერიტორიაზე — ტიანძინიდან, შანხაიდან და კანტონიდან აბისინიით გიბრალტარამდე.

პირველი იმპერიალისტური ომის შემდეგ, გამარჯვებულმა სახელმწიფოებმა, უმთავრესად ინგლისმა, საფრანგეთმა და ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა, შექმნეს ქვეყნებს შორის ურთიერთობათა ახალი რეჟიმი, მშვიდობიანობის ომის შემდგომი რეჟიმი. ამ რეჟიმის მთავარი საფუძვლები იყო შორეულ აღმოსავლეთში — ცხრა სახელმწიფოს ხელშეკრულება, ხოლო ევროპაში — ვერსალისა და მთელი რიგი სხვა ხელშეკრულებანი. ერთა ლიგა მოწოდებული იყო მოეწესრიგებინა ქვეყნებს შორის ურთიერთობანი ამ რეჟიმის ჩარჩოებში სახელმწიფოთა ერთიანი ფრონტის საფუძველზე, სახელმწიფოთა უშიშროების კოლექტიური დაცვის საფუძველზე. მაგრამ სამმა აგრესიულმა სახელმწიფომ და მათ მიერ დაწყებულმა ახალმა იმპერიალისტურმა ომმა თავდაყირა დააყენეს ომის შემდგომი სამშვიდობო რეჟიმის მთელი ეს სისტემა. იაპონიამ დაფხრიწა ცხრა სახელმწიფოს ხელშეკრულება, გერმანიამ და იტალიამ კი — ვერსალის ხელშეკრულება. თავისთვის რომ ხელ-ფეხი გაეხსნათ, სამივე ეს სახელმწიფო ერთა ლიგიდან გამოვიდა.

ახალი იმპერიალისტური ომი ფაქტი გახდა.

ჩვენს დროში არც ისე ადვილია ერთბაშად აიწყვიტო თავი და პირდაპირ გადაეშვა ომში ისე, რომ ანგარიში არ გაუწიო სხვადასხვაგვარ ხელშეკრულებებს, ანგარიში არ გაუწიო საზოგადოებრივ აზრს. ბურჟუაზიულმა პოლიტიკოსებმა ეს საკმაოდ კარგად იციან. იციან ეს ფაშისტმა მესვეურებმაც. ამიტომ ფაშისტმა მესვეურებმა, სანამ ისინი ომში გადაეშვებოდნენ, გადაწყვიტეს ერთგვარად დაემუშავებინათ საზოგადოებრივი აზრი, ე. ი. შეეყვანათ იგი შეცდომაში, მოეტყუებინათ იგი.

გერმანიისა და იტალიის სამხედრო ბლოკი ინგლისისა და საფრანგეთის ინტერესების წინააღმდეგ ევროპაში? რას ბრძანებთ, რაღა ბლოკია ეს! „ჩვენ“ არავითარი სამხედრო ბლოკი არა გვაქვს. „ჩვენ“ გვაქვს მხოლოდდამხოლოდ უწყინარი „ღერძი ბერლინი — რომი“, ე. ი. ერთგვარი გეომეტრიული ფორმულა ღერძის შესახებ. **(სიცილი).**

გერმანიის, იტალიისა და იაპონიის სამხედრო ბლოკი ამერიკის შეერთებული შტატების, ინგლისისა და საფრანგეთის ინტერესების წინააღმდეგ შორეულ აღმოსავლეთში? არაფერი ამის მსგავსი! „ჩვენ“ არავითარი სამხედრო ბლოკი არა გვაქვს. „ჩვენ“ გვაქვს მხოლოდდამხოლოდ უწყინარი „სამკუთხედი ბერლინი-რომი-ტოკიო“. ე. ი. მცირეოდენი გატაცება გეომეტრიით. **(საერთო სიცილი).**

ომი ინგლისის, საფრანგეთის, ამერიკის შეერთებული შტატების ინტერესების წინააღმდეგ? მიქარვაა! „ჩვენ“ ომს ვაწარმოებთ კომინტერნის წინააღმდეგ, და არა ამ სახელმწიფოთა წინააღმდეგ. თუ არა გჯერათ, წაიკითხეთ „ანტიკომინტერნული პაქტი“, დადებული იტალიასა, გერმანიასა და იაპონიას შორის.

ასე ფიქრობდნენ საზოგადოებრივი აზრის დამუშავებას ბატონი აგრესორები, თუმცა ძნელი არ იყო იმის მიხვედრა, რომ შენილბვის მთელი ეს უშნო თამაში თეთრი ძაფით არის ნაკერი, ვინაიდან სასაცილოა კომინტერნის „კერების“ ძებნა მონღოლეთის უდაბნოებში, აბისინიის მთებში, ესპანეთის მაროკოს უღრან ტყეებში. **(სიცილი).**

მაგრამ ომი ულმობელია. მას ვერავითარი საბურველით ვერ დამალავ. ვინაიდან არავითარი „ღერძებით“, „სამკუთხედებით“ და „ანტიკომინტერნული პაქტებით“ არ შეიძლება იმ ფაქტის დამალვა, რომ იაპონიამ ამ ხნის განმავლობაში ხელთ ჩაიგდო ჩინეთის უზარმაზარი ტერიტორია, იტალიამ—აბისინია, გერმანიამ—ავსტრია და სუდეტის ოლქი, გერმანიამ და იტალიამ ერთად—ესპანეთი, — ყოველივე ეს არააგრესიულ სახელმწიფოთა ინტერესების წინააღმდეგ. ომი ისევ დარჩა ომად, აგრესორთა სამხედრო ბლოკი — სამხედრო ბლოკად, ხოლო აგრესორები — აგრესორებად.

ახალი იმპერიალისტური ომის დამახასიათებელი თვისება იმაში მდგომარეობს, რომ იგი ჯერ კიდევ არ გახდარა საყოველთაო, მსოფლიო ომი. ომს აწარმოებენ აგრესორი სახელმწიფოები, ყოველნაირად ჰლახავენ რა არააგრესიული სახელმწიფოების, უწინარეს ყოვლისა ინგლისის, საფრანგეთის, ამერიკის შეერთებული შტატების ინტერესებს, ხოლო ეს სახელმწიფოები უკუიწევენ და უკან იხევენ, ხედიხედ უთმობენ რა აგრესორებს.

ამრიგად, ჩვენს თვალწინ ხდება მსოფლიოს და გავლენის სფეროების აშკარა გადანაწილება არააგრესიულ სახელმწიფოთა ინტერესების ხარჯზე ამ უკანასკნელთა მხრივ წინააღმდეგობის გაწევის რაიმე ცდის გარეშე და ერთგვარი წაყრუების პირობებშიც კი.

დაუჯერებელია, მაგრამ ფაქტია.

რით უნდა აიხსნას ახალი იმპერიალისტური ომის ასეთი ცალმხრივი და უცნაური ხასიათი?

როგორ შეიძლებოდა მომხდარიყო, რომ არააგრესიულმა ქვეყნებმა, რომლებსაც უზარმაზარი შესაძლებლობანი მოეპოვებათ, ასე იოლად და წინააღმდეგობის გაუწევლად აიღეს ხელი თავიანთ პოზიციებზე და თავიანთ ვალდებულებებზე აგრესორების საამებლად?

ხომ არ აიხსნება ეს არააგრესიულ სახელმწიფოთა სისუსტით? რა თქმა უნდა, არა! არააგრესიული, დემოკრატიული სახელმწიფოები, ერთად აღებულნი, ეკონომიურადაც და სამხედრო მხრივაც უცილობლად უფრო ძლიერნი არიან, ვიდრე ფაშისტური სახელმწიფოები.

რითღა უნდა აიხსნას ამ შემთხვევაში ამ სახელმწიფოთა სისტემატური დათმობანი აგრესორების მიმართ?

ეს შეიძლებოდა აგვეხსნა, მაგალითად, შიშის გრძნობით რევოლუციის წინაშე, რომელმაც შეიძლება იფეთქოს, თუ არააგრესიული სახელმწიფოები ომში ჩაებმებიან, და ომი მსოფლიო ხასიათს მიიღებს. ბურჟუაზიულმა პოლიტიკოსებმა, რა თქმა უნდა, იციან, რომ პირველმა მსოფლიო იმპერიალისტურმა ომმა მოგვცა რევოლუციის გამარჯვება ერთერთ ყველაზე დიდ ქვეყანაში. მათ ეშინიათ, რომ მეორე მსოფლიო იმპერიალისტურ ომსაც შეიძლება მოჰყვეს რევოლუციის გამარჯვება ერთ ან რამდენიმე ქვეყანაში.

მაგრამ ეს ახლა არ არის ერთადერთი და არ არის მთავარი მიზეზიც კი. მთავარი მიზეზი იმაში მდგომარეობს, რომ არააგრესიული ქვეყნების უმეტესობამ და, უწინარეს ყოვლისა, ინგლისმა და საფრანგეთმა ხელი აიღეს კოლექტიური უშიშროების პოლიტიკაზე, აგრესორებისადმი კოლექტიური წინააღმდეგობის გაწევის პოლიტიკაზე, რომ ისინი გადავიდნენ ჩაურევლობის პოზიციაზე, „ნეიტრალიტეტის“ პოზიციაზე.

ჩაურევლობის პოლიტიკა ფორმალურად შეიძლებოდა შემდეგნაირად დაგვეხასიათებინა: „დეე თვითეულმა ქვეყანამ დაიცვას თავი აგრესორებისაგან ისე, როგორც მას სურს და როგორც შეუძლია, ეს ჩვენი საქმე არ არის, ჩვენ განვაგრძობთ ვაჭრობას აგრესორებთანაც და მათს მსხვერპლებთანაც“. ნამდვილად კი ჩაურევლობის პოლიტიკა ნიშნავს აგრესიისადმი წაყრუებას, ომის გაღვივებას, — მაშასადამე, მის მსოფლიო ომად გადაქცევას. ჩაურევლობის პოლიტიკაში გამოსჭვივის მისწრაფება, სურვილი—ხელი არ შეუშალონ აგრესორებს აკეთონ თავიანთი შავბნელი საქმე, ხელი არ შეუშალონ, ვთქვათ, იაპონიას ჩაებას ომში ჩინეთთან, ხოლო კიდევ უკეთესი — საბჭოთა კავშირთან, ხელი არ შეუშალონ, ვთქვათ, გერმანიას ჩაეფლოს ევროპის საქმეებში, ჩაებას ომში საბჭოთა კავშირთან, აცალონ ომის ყველა მონაწილეთ ღრმად ჩაეფლან ომის ჭაობში, ჩუმჩუმად წააქეზონ ისინი ამაში, აცალონ მათ დაასუსტონ და დააუძლურონ ერთმანეთი, ხოლო შემდეგ, როდესაც ისინი საკმაოდ დასუსტდებიან, — გამოვიდნენ სცენაზე ახალი ძალებით, გამოვიდნენ, რა თქმა უნდა, „მშვიდობიანობის ინტერესებისათვის“, და თავიანთი პირობები უკარნახონ ომის დასუსტებულ მონაწილეებს.

იაფიცაა და კარგიც!

ავიღოთ, მაგალითად, იაპონია. დამახასიათებელია, რომ ჩრდილოეთ-ჩინეთში იაპონიის შეჭრის დაწყების წინ საფრანგეთისა და ინგლისის ყველა გავლენიანი გაზეთი ხმამაღლა გაჰყვიროდა, რომ ჩინეთი სუსტია, რომ მას წინააღმდეგობის გაწევის უნარი არა აქვს, რომ იაპონიას თავისი არმიით ჩინეთის დაპყრობა ორ-სამ თვეში შეეძლებაო. შემდეგ ევროპა-ამერიკის პოლიტიკოსებმა იწყეს ლოდინი და თვალყურის დევნება. მერე კი, როდესაც იაპონიამ გააჩაღა საომარი მოქმედება, დაუთმეს მას შანხაი, უცხოეთის კაპიტალის გული ჩინეთში, დაუთმეს კანტონი, ინგლისის მონოპოლიური გავლენის კერა სამხრეთ-ჩინეთში, დაუთმეს ხაინანი, საშუალება მისცეს გარსშემორტყმოდა გონკონგს. ხომ მართალია, ყოველივე ეს ძალიან წააგავს აგრესორის წაქეზებას: სულ უფროდაუფრო შესტოპეთ ომში, მერე კი ვნახავთო.

ან, მაგალითად, ავიღოთ გერმანია. მას დაუთმეს ავსტრია, მიუხედავად იმისა, რომ არსებობდა ვალდებულება — დაეცვათ მისი დამოუკიდებლობა, დაუთმეს სუდეტის ოლქი, ბედის ანაბარა მიაგდეს ჩეხოსლოვაკია, დაარღვიეს რა ყველა და ყოველგვარი ვალდებულებანი, შემდეგ კი მოსდგნენ და პრესაში ხმამაღლა გაიძახოდნენ ტყუილებს „რუსეთის არმიის სისუსტეზე“, „რუსეთის ავიაციის დაშლაზე“, „არეულობაზე“ საბჭოთა კავშირში, რითაც უბიძგებდნენ გერმანელებს უფრო შორს აღმოსავლეთისაკენ, ჰპირდებოდნენ მათ იოლ ნადავლს და თან დასძენდნენ: თქვენ ოღონდ დაიწყეთ ომი ბოლშევიკებთან, შემდეგ კი ყველაფერი კარგად წავაო. უნდა აღვიაროთ, რომ ესეც ძალიან წააგავს აგრესორის წაგულიანებას, წაქეზებას.

დამახასიათებელია ის ხმაური, რომელიც ასტეხა ინგლის-საფრანგეთისა და ჩრდილოეთ - ამერიკის პრესამ საბჭოთა უკრაინის შესახებ. ამ პრესის მოღვაწენი ხმის ჩახლეჩამდე გაჰყვიროდნენ, რომ გერმანელები საბჭოთა უკრაინაზე მიდიან, რომ მათ ახლა ხელთ უპყრიათ ეგრეთწოდებული კარპატის უკრაინა, სადაც დაახლოებით 700 ათასი მცხოვრებია, რომ გერმანელები საბჭოთა უკრაინას, სადაც 30 მილიონზე მეტი მცხოვრებია, არაუგვიანეს ამა წლის გაზაფხულისა შეუერთებენ ეგრეთწოდებულ კარპატის უკრაინას. გამოდის, რომ ეს საეჭვო ხმაური მიზნად ისახავდა აღენთო საბჭოთა კავშირის გააფთრება გერმანიის წინააღმდეგ, მოეწამლა ატმოსფერო და პროვოკაციულად გამოეწვია კონფლიქტი გერმანიასთან საამისოდ აშკარა საფუძვლების უქონლად.

რა თქმა უნდა, სავსებით შესაძლებელია, რომ გერმანიაში მოიპოვებიან გიჟები, რომელნიც ოცნებობენ იმაზე, რომ შეუერთონ სპილოს, ე. ი. საბჭოთა უკრაინა, ჭიაღუას, ე. ი. ეგრეთწოდებულ კარპატის უკრაინას. და თუ იქ მართლაც მოიპოვებიან ასეთი გადარეულნი, შეიძლება ეჭვი არ შევიტანოთ იმაში, რომ ჩვენს ქვეყანაში საჭირო რაოდენობით აღმოჩნდება დამამშვიდებელი პერანგი ასეთი გიჟებისათვის. **(მქუხარე ტაში).** მაგრამ თუ თავს დავანებებთ გიჟებს და მივმართავთ ნორმალურ ადამიანებს, განა ცხადი არ არის, რომ სასაცილო და უაზრობა სერიოზულად ლაპარაკი საბჭოთა უკრაინის შეერთებაზე ეგრეთწოდებული კარპატის უკრაინისადმი? აბა დაფიქრდით. მივიდა ჭიაღუა სპილოსთან და დოინჯშემოყრით ეუბნება მას: „ეჰ, ჩემო ძმაო, რარიგ მებრალები... ცხოვრობ უმემამულეებოდ, უკაპიტალისტებოდ, ნაციონალური ჩაგვრის გარეშე, ფაშისტი მესვეურების გარეშე, — რაღა ცხოვრებაა ეს... გიცქერი და არ შემიძლია არ შევნიშნო, — შენთვის სხვა ხსნა არ არის, თუ არ ჩემთან შემოერთება... **(საერთო სიცილი).** მაშ ასე, ნებას გრთავ შეუერთო შენი პატარა ტერიტორია ჩემს თვალუწვდენელ ტერიტორიას...“ **(საერთო სიცილი და ტაში).**

კიდევ უფრო დამახასიათებელია, რომ ევროპისა და ამერიკის შეერთებული შტატების ზოგიერთი პოლიტიკოსები და პრესის მოღვაწენი, რომელთაც დაუკარგავთ მოთმინება „საბჭოთა უკრაინაზე ლაშქრობის“ მოლოდინში, თვითონ იწყებენ ჩაურევლობის პოლიტიკის ნამდვილი სარჩულის მხილებას. ისინი პირდაპირ ამბობენ და შავით თეთრზე სწერენ, რომ გერმანელებმა მათ სასტიკად „გაუცრუეს იმედი“, რადგან, ნაცვლად იმისა, რომ დაძრულიყვნენ უფრო შორს აღმოსავლეთისაკენ, საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ, მათ, წარმოიდგინეთ, დასავლეთისაკენ იბრუნეს პირი და თავისთვის კოლონიებს მოითხოვენ. შეიძლება ვიფიქროთ, რომ გერმანელებს მისცეს ჩეხოსლოვაკიის რაიონები, როგორც საფასური ვალდებულებისა — აეტეხათ ომი საბჭოთა კავშირთან, ხოლო გერმანელები ახლა უარს ამბობენ გაანაღდონ თამასუქი და მათ სადღაც უფრო შორს ჰგზავნიან.

მე სრულებითაც არ ვაპირებ ჩაურევლობის პოლიტიკის გამო მორალის ქადაგება დავიწყო, ვილაპარაკო ღალატზე, გამცემლობაზე და სხვ. გულუბრყვილობაა მორალი უკითხო იმ ადამიანებს, რომელნიც ადამიანის მორალს არ სცნობენ. პოლიტიკა არის პოლიტიკა, როგორც ამბობენ ძველი, გაქნილი ბურჟუაზიული დიპლომატები. მაგრამ საჭიროა შევნიშნოთ, რომ დიდი და სახიფათო პოლიტიკური თამაში, რომელიც ჩაურევლობის პოლიტიკის მომხრეებმა დაიწყეს, შეიძლება მათთვის სერიოზული მარცხით დამთავრდეს.

ასეთია ამჟამად გაბატონებული ჩაურევლობის პოლიტიკის ნამდვილი სახე.

ასეთია პოლიტიკური ვითარება კაპიტალისტურ ქვეყნებში.

(გაგრძელება იხ. მე-3 გვ.)

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ამხანაგ სტალინის საანგარიშო მოხსენება

პარტიის XVIII ყრილობაზე საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ

და პარტიის წევრებისა და პარტიული კადრების მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის საქმის გასაუმჯობესებლად შემდეგი მთავარი ღონისძიებანი დასახა:

1. თავმოყრილ იქნას ერთ ადგილას პარტიული პროპაგანდისა და აგიტაციის საქმე და გაერთიანდეს პროპაგანდისა და აგიტაციის განყოფილებანი და ბეჭდვითი სიტყვის განყოფილებანი პროპაგანდისა და აგიტაციის ერთ სამმართველოდ საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის შემადგენლობაში და მოეწყოს პროპაგანდისა და აგიტაციის შესაბამისი განყოფილება თვითეული რესპუბლიკური, სამხარეო და საოლქო პარტორგანიზაციის შემადგენლობაში;

2. აღიარებულ იქნას პროპაგანდის საწრეო სისტემით გატაცება არასწორად, უფრო მიზანშეწონილად ჩაითვალოს პარტიის წევრთა მიერ მარქსიზმ-ლენინიზმის საფუძვლების ინდივიდუალური შესწავლის მეთოდი და პარტიის მთავარი ყურადღება მიექცეს პრესაში პროპაგანდის გაშლას და პროპაგანდის ლექციური სისტემის ორგანიზაციას;

3. მოეწყოს თვითეულ საოლქო ცენტრში ერთწლიანი გადასამზადებელი კურსები ჩვენი კადრების ძირეული რგოლისათვის;

4. მოეწყოს ჩვენი ქვეყნის მთელ რიგ ცენტრებში ორწლიანი ლენინური სკოლა ჩვენი კადრების საშუალო რგოლისათვის;

5. მოეწყოს მარქსიზმ-ლენინიზმის უმაღლესი სკოლა საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტთან სამწლიანი კურსით პარტიის კვალიფიციური თეორიული კადრების მოსამზადებლად;

6. შეიქმნას ჩვენი ქვეყნის მთელ რიგ ცენტრებში პროპაგანდისტებისა და გაზეთის მუშაკების გადასამზადებელი ერთწლიანი კურსები;

7. შეიქმნას მარქსიზმ-ლენინიზმის უმაღლეს სკოლასთან ექვსთვიანი კურსები იმ მასწავლებელთა გადასამზადებლად, რომელნიც უმაღლეს სასწავლებლებში ასწავლიან მარქსიზმ-ლენინიზმს.

ეჭვი არ არის, რომ განხორციელება ამ ღონისძიებებისა, რომლებიც უკვე ტარდება, მაგრამ ჯერ კიდევ საკმაოდ არ არის გატარებული, არ დააყოვნებს თავისი კარგი შედეგების მოცემას.

4. თეორიის ზოგიერთი საკითხი

ჩვენი პროპაგანდისტული და იდეოლოგიური მუშაობის ნაკლთა რიცხვს უნდა მიეწეროს აგრეთვე ჩვენს ამხანაგებს შორის სრული გარკვეულობის უქონლობა თეორიის ზოგიერთ საკითხში, რომლებსაც სერიოზული პრაქტიკული მნიშვნელობა აქვს, ერთგვარი არევდარევის არსებობა ამ საკითხებში. მე მხედველობაში მაქვს საკითხი სახელმწიფოს შესახებ საერთოდ, განსაკუთრებით ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს შესახებ და საკითხი ჩვენი საბჭოთა ინტელიგენციის შესახებ.

ზოგჯერ კითხულობენ: „ჩვენში ექსპლუატატორული კლასები მოსპობილია, ჩვენს ქვეყანაში მტრული კლასები უკვე აღარ არის, დასათრგუნავი აღარავინაა, მაშასადამე, საჭირო აღარ არის სახელმწიფო, იგი უნდა მოკვდეს,—მაშ, რატომ არ ვუწყობთ ხელს ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს კვდომას, რატომ არა ვცდილობთ ბოლო მოვუღოთ მას, განა არ დადგა დრო თავიდან მოვიშოროთ სახელმწიფოებრიობის მთელი ეს ხარახურა?"

ანდა კიდევ: „ჩვენში ექსპლოატატორული კლასები უკვე მოსპობილია, სოციალიზმი ძირითადად აშენებულია, ჩვენ კომუნიზმისაკენ მივდივართ, ხოლო მარქსისტული მოძღვრება სახელმწიფოს შესახებ ლაპარაკობს, რომ კომუნიზმის დროს არ უნდა იყოს არავითარი სახელმწიფო,—რატომ არ ვუწყობთ ხელს ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს კვდომას; განა არ დადგა დრო სიძველეთა მუზეუმს ჩავაბაროთ სახელმწიფო?".

ეს კითხვები იმას მოწმობს, რომ ამ ავტორებმა კეთილსინდისიერად შეისწავლეს ცალკეული დებულებანი მარქსისა და ენგელსის მოძღვრებისა სახელმწიფოს შესახებ. მაგრამ ეს კითხვები იმასაც მოწმობს, რომ ამ ამხანაგებმა ვერ გაიგეს ამ მოძღვრების დედაარსი, ვერ გაარკვიეს, თუ რა ისტორიულ პირობებში მუშავდებოდა ამ მოძღვრების ცალკეული დებულებანი და, განსაკუთრებით კი, ვერ გაიგეს თანამედროვე საერთაშორისო ვითარება, მხედველობიდან გამორჩათ კაპიტალისტური გარემოცვის ფაქტი და აქედან გამომდინარე საშიშროებანი სოციალიზმის ქვეყნისათვის. ამ კითხვებში გამოსჭვივის არა მარტო კაპიტალისტური გარემოცვის ფაქტის შეუფასებლობა. მათში გამოსჭვივის აგრეთვე ბურჟუაზიული სახელმწიფოებისა და მათი ორგანოების როლისა და მნიშვნელობის შეუფასებლობა, იმ ორგანოებისა, რომლებიც ჰგზავნიან ჩვენს ქვეყანაში ჯაშუშებს, მკვლელებსა და მავნებლებს და ცდილობენ შეარჩიონ წუთი მასზე სამხედრო თავდასხმისათვის, ისევე, როგორც გამოსჭვივის ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს და მისი სამხედრო, დამსჯელი და მზვერავი ორგანოების როლისა და მნიშვნელობის შეუფასებლობა, იმ ორგანოებისა, რომლებიც აუცილებელნი არიან სოციალიზმის ქვეყნის დასაცავად გარედან თავდასხმისაგან. უნდა აღვიაროთ, რომ ამ შეუფასებლობაში ცოდვა მიუძღვით არა მარტო ზემოაღნიშნულ ამხანაგებს. მასში რამდენადმე ცოდვა მიგვიძღვის აგრეთვე ჩვენ ყველას, ბოლშევიკებს, ყველას უკლებლივ. განა საკვირველი არ არის, რომ ტროცკისტებისა და ბუხარინელების ზედაფენის ჯაშუშური და შეთქმულებითი მოქმედების შესახებ ჩვენ გავიგეთ მხოლოდ უკანასკნელ ხანებში, 1937-1938 წლებში, თუმცა, როგორც მასალებიდან ჩანს, ეს ვაჟბატონები უცხოეთის დაზვერვის ჯაშუშები იყვნენ და შეთქმულებით მოქმედებას ეწეოდნენ უკვე ოქტომბრის რევოლუციის პირველ დღეებში? როგორ შეგვეძლო ჩვენი მხედველობიდან გამოგვპაროდა ეს სერიოზული საქმე? რით უნდა აიხსნას ეს შეცდომა? ჩვეულებრივ, ამ კითხვაზე ამნაირად გვიპასუხებენ: ჩვენ არ შეგვეძლო გვეფიქრა, რომ ეს ადამიანები ასე დაბლა დაეცემოდნენ. მაგრამ ეს არ არის ახსნა და მით უმეტეს არ არის თავის გამართლება, რადგანაც შეცდომის ფაქტი ფაქტად რჩება. რით აიხსნება ასეთი შეცდომა? ეს შეცდომა აიხსნება მექანიზმის ძალისა და მნიშვნელობის შეუფასებლობით ჩვენს გარშემო არსებული ბურჟუაზიული სახელმწიფოებისა და მათი მზვერავი ორგანოებისა, რომლებიც ცდილობენ გამოიყენონ ადამიანთა სისუსტე, მათი პატივმაძიებლობა, მათი უხასიათობა იმისათვის, რომ გახლართონ ისინი თავიანთ ჯაშუშურ ქსელში და გარშემოარტყან ისინი საბჭოთა სახელმწიფოს ორგანოებს. იგი აიხსნება ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოსა და მისი დაზვერვის მექანიზმის როლისა და მნიშვნელობის შეუფასებლობით, ამ დაზვერვის შეუფასებლობით, ლაყბობით იმის შესახებ, რომ დაზვერვა საბჭოთა სახელმწიფოს დროს წვრილმანი და უმნიშვნელო რამეა, რომ საბჭოთა დაზვერვა, ისევე როგორც თვითონ საბჭოთა სახელმწიფო, მალე უნდა ჩაჰბარდეს სიძველეთა მუზეუმს.

გაგრძელება

რა ნიადაგზე შეიძლებოდა წარმოშობილიყო ჩვენში ეს შეუფასებლობა?

იგი წარმოიშვა სახელმწიფოს შესახებ მარქსიზმის მოძღვრების ზოგიერთი ზოგადი დებულების დაუმუშავებლობისა და არასაკმაობის ნიადაგზე. იგი გავრცელდა სახელმწიფოს თეორიის საკითხებისადმი ჩვენი შეუწყნარებლად დაუდევარი დამოკიდებულების შედეგად, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ გვაქვს სახელმწიფო მოღვაწეობის ოცი წლის პრაქტიკული გამოცდილება, რომელიც მდიდარ მასალას იძლევა თეორიული განზოგადებათათვის, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ, თუ კი სურვილი გვექნება, შესაძლებლობა გვაქვს წარმატებით შევავსოთ ეს თეორიული ხარვეზი. ჩვენ დავივიწყეთ ლენინის უმნიშვნელოვანესი მითითება რუსი მარქსისტების თეორიულ ვალდებულებათა შესახებ, რომლებიც მოწოდებული იყვნენ განეგრძოთ მარქსიზმის თეორიის დამუშავება. აი რას ამბობს ლენინი ამის შესახებ:

„ჩვენ სრულებითაც არ ვუყურებთ მარქსის თეორიას, როგორც დამთავრებულსა და ხელშეუხებელს რასმე, პირიქით, ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ მან მხოლოდ საფუძველი ჩაუყარა იმ მეცნიერებას, რომელიც სოციალისტებმა უნდა წასწიონ წინ ყოველი მიმართულებით, თუ მათ არ სურთ ჩამორჩნენ ცხოვრებას. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ რუსი სოციალისტებისათვის განსაკუთრებით საჭიროა მარქსის თეორიის **დამოუკიდებელი** დამუშავება, ვინაიდან ეს თეორია იძლევა მხოლოდ ზოგად **სახელმძღვანელო** დებულებებს, რომლებიც **კერძოდ** ინგლისში სხვანაირად გამოიყენება, — ვიდრე საფრანგეთში, საფრანგეთში სხვანაირად, ვიდრე გერმანიაში, გერმანიაში კიდევ სხვანაირად, ვიდრე რუსეთში" (ლენინი, ტ. II გვ. 658).

ავიღოთ, მაგალითად, სოციალისტური სახელმწიფოს განვითარების თეორიის კლასიკური ფორმულა, რომელიც ენგელსმა მოგვცა:

„როცა აღარ იარსებებენ საზოგადოებრივი კლასები, რომლებიც მორჩილებაში უნდა გვყავდეს, როცა მოისპობა, ერთი კლასის ბატონობა მეორეზე და ბრძოლა არსებობისათვის, რომელიც დაფუძნებულია წარმოების თანამედროვე ანარქიაზე, როცა მოისპობიან აქედან გამომდინარე შეტაკებანი და ძალმომრეობანი, მაშინ აღარავინ დარჩება დასათრგუნავი, და შესაკავებელი, მაშინ საჭირო აღარ იქნება სახელმწიფო ხელისუფლება, რომელიც ამჟამად ასრულებს ამ ფუნქციას. პირველი აქტი, რომელშიც სახელმწიფო მართლაც გამოვა, როგორც მთელი საზოგადოების წარმომადგენელი—საწარმოო საშუალებათა გადაქცევა საზოგადოებრივ საკუთრებად, — იქნება მისი, როგორც სახელმწიფოს, უკანასკნელი დამოუკიდებელი მოქმედება. სახელმწიფოებრივი ხელისუფლების ჩარევა საზოგადოებრივ ურთიერთობაში თანდათანობით ზედმეტი გახდება და ბოლოს თავის თავად მოისპობა. პიროვნებათა მართვის ადგილს დაიჭერს საგნების მართვა და საწარმოო პროცესების ხელმძღვანელობა. სახელმწიფო კი არ „უქმდება", იგი **თანდათან კვდება**". (ფ. ენგელსი, „ანტი-დიურინგი" 1933 წ. პარტგამომცემლობის რუსული გამოცემა, გვ. 202).

სწორია თუ არა ენგელსის ეს დებულება?

დიახ, სწორია, მაგრამ ორი პირობიდან ერთ-ერთით: ა) თუ სოციალისტურ სახელმწიფოს ქვეყნის მხოლოდ შინაგანი განვითარების თვალსაზრისით შევისწავლით, ისე რომ წინდაწინ გვერდს ავუვლით საერთაშორისო ფაქტორს, ქვეყანა და სახელმწიფო-საერთაშორისო ვითარებისაგან განცალკევებით განვიხილავთ კვლევის მოხერხებულობის მიზნით, ან ბ) თუ ვივარაუდებთ, რომ სოციალიზმმა უკვე გაიმარჯვა ყველა ქვეყანაში, ან მეტწილ ქვეყნებში, კაპიტალისტური გარემოცვის ნაცვლად არსებობს სოციალისტური გარემოცვა, უკვე აღარ არის გარედან თავდასხმის მუქარა, აღარ არის საჭირო არმიისა და სახელმწიფოს გაძლიერება.

ხოლო, თუ სოციალიზმმა მხოლოდ ერთს, ცალკე აღებულ ქვეყანაში გაიმარჯვა, და, ამის გამო, საერთაშორისო პირობებისათვის გვერდის ავლა ყოვლად შეუძლებელია, — როგორ უნდა მოვიქცეთ ასეთ შემთხვევაში? ამ კითხვაზე ენგელსის ფორმულა პასუხს არ იძლევა სწორედ რომ ითქვას, ენგელსი არც სვამს თავის წინაშე ასეთ კითხვას, მაშასადამე, მას არც შეიძლება ჰქონოდა პასუხი ამ კითხვაზე. ენგელსი იმ მოსაზრებით ხელმძღვანელობს, რომ სოციალიზმმა უკვე გაიმარჯვა ასე თუ ისე ერთდროულად ყველა ქვეყანაში ან მეტწილ ქვეყნებში. მაშასადამე, ენგელსი აქ იკვლევს არა ამა თუ იმ ცალკეული ქვეყნის ამა თუ იმ კონკრეტულ სოციალისტურ სახელმწიფოს, არამედ საერთოდ სოციალისტური სახელმწიფოს განვითარებას იმ ვარაუდით, რომ მეტწილ ქვეყნებში ადგილი აქვს სოციალიზმის გამარჯვების ფაქტს — ფორმულით: „ვთქვათ სოციალიზმმა გაიმარჯვა მეტწილ ქვეყნებში, ისმება კითხვა—რა ცვლილებანი უნდა განიცადოს ამ შემთხვევაში პროლეტარულმა, სოციალისტურმა სახელმწიფომ". პრობლემის მხოლოდ ამ ზოგადი და განყენებული ხასიათით შეიძლება აიხსნას ის ფაქტი, რომ სოციალისტური სახელმწიფოს საკითხის განხილვის დროს ენგელსი სრულიად გვერდს უვლის ისეთ ფაქტორს, როგორიც არის საერთაშორისო პირობები, საერთაშორისო ვითარება.

მაგრამ აქედან გამომდინარეობს, რომ ენგელსის ზოგადი ფორმულა საერთოდ სოციალისტური სახელმწიფოს ბედის შესახებ, არ შეიძლება გავრცელდეს კერძო და კონკრეტულ შემთხვევაზე სოციალიზმის გამარჯვებისა ერთს, ცალკე აღებულ ქვეყანაში, რომელსაც თავის გარშემო აქვს კაპიტალისტური გარემოცვა, რომელსაც ემუქრება სამხედრო თავდასხმა გარედან, რომელსაც ამის გამო არ შეუძლია გვერდი აუაროს საერთაშორისო ვითარებას და რომელსაც თავის განკარგულებაში უნდა ჰყავდეს კარგად გაწრთვნილი არმიაც, კარგად ორგანიზებული დამსჯელი ორგანოებიც, მაგარი დაზვერვაც, მაშასადამე, უნდა ჰქონდეს თავისი საკმაოდ ძლიერი სახელმწიფო, — იმისათვის, რომ საშუალება ჰქონდეს დაიცვას სოციალიზმის მონაპოვარნი გარედან თავდასხმისაგან.

არ შეიძლება მოვთხოვოთ მარქსიზმის კლასიკოსებს, რომლებიც ჩვენი დროისაგან 45-55 წლის პერიოდით არიან დაშორებულნი, წინასწარ განეჭვრიტათ შორეული მომავლისათვის ისტორიის ხვეულების ყველა და ყოველგვარი შემთხვევა თვითეულ ცალკე ქვეყანაში. სასაცილო იქნებოდა მოგვეთხოვა, რომ მარქსიზმის კლასიკოსებს შეემუშავებინათ ჩვენთვის მზა გადაწყვეტილებანი ყველა და ყოველგვარ თეორიულ საკითხზე, რომლებიც შეიძლება წამოიჭრას თვითეულ ცალკე ქვეყანაში 50-100 წლის შემდეგ, რათა ჩვენ, მარქსიზმის კლასიკოსთა შთამომავალთ, საშუალება გვქონოდა დამშვიდებით წამოვწოლილიყავით მხართეძოზე და გვეღეჭა მზა გადაწყვეტილებანი (საერთო სიცილი). მაგრამ ჩვენ შეგვიძლია და კიდეც უნდა მოვთხოვოთ ჩვენი დროის მარქსისტებს — ლენინელებს, რომ ისინი არ დაკმაყოფილდნენ მარქსიზმის ცალკეულ საერთო დებულებათა დაზეპირებით, რომ ისინი ჩასწვდნენ მარქსიზმის დედაარსს, რომ მათ ისწავლონ ჩვენს ქვეყანაში სოციალისტური სახელმწიფოს ოცი წლის არსებობის გამოცდილების გათვალისწინება, რომ მათ ისწავლონ, ბოლოსდაბოლოს, ამ გამოცდილებაზე დაყრდნობით და მარქსიზმის დედაარსის საფუძველზე, მარქსიზმის ცალკე საერთო დებულებათა კონკრეტიზება, მათი დაზუსტება და გაუმჯობესება.

ლენინმა თავისი შესანიშნავი წიგნი „სახელმწიფო და რევოლუცია" დასწერა 1917 წლის აგვისტოში, ე. ი. ოქტომბრის რევოლუციამდე და საბჭოთა სახელმწიფოს შექმნამდე რამდენიმე თვით ადრე. ამ წიგნის მთავარ ამოცანას ლენინი იმაში ხედავდა, რომ დაეცვა მარქსისა და ენგელსის მოძღვრება სახელმწიფოს შესახებ ოპორტუნისტთა მხრივ დამახინჯებისა და შერყვნისაგან. ლენინი აპირებდა დაეწერა „სახელმწიფო და რევოლუციის" მეორე ნაწილი, სადაც იგი ფიქრობდა შეეჯამებინა რუსეთის 1905 და 1917 წლების რევოლუციების გამოცდილების მთავარი შედეგები. საეჭვო არ არის, რომ ლენინს მხედველობაში ჰქონდა თავისი წიგნის მეორე ნაწილში შეემუშავებინა და შემდგომ განევითარებინა სახელმწიფოს თეორია, ჩვენს ქვეყანაში საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის გამოცდილებაზე დაყრდნობით. მაგრამ სიკვდილმა ხელი შეუშალა მას ამ ამოცანის შესრულებაში. მაგრამ რისი გაკეთებაც ლენინმა ვერ მოასწრო, ეს მისმა მოწაფეებმა უნდა გააკეთონ. (მქუხარე ტაში).

სახელმწიფო წარმოიშვა მტრულ კლასებად საზოგადოების გათიშვის საფუძველზე, წარმოიშვა იმისათვის, რომ ლაგამამოდებული ჰყოლოდა ექსპლოატირებული უმრავლესობა ექსპლოატატორული უმცირესობის ინტერესებისათვის. სახელმწიფოს ხელისუფლების იარაღები უმთავრესად თავმოყრილი იყო არმიაში, დამსჯელ ორგანოებში, დაზვერვაში, საპატიმროებში. სახელმწიფოს მოქმედებას ახასიათებს ორი ძირითადი ფუნქცია: შინაგანი (მთავარი) — ლაგამამოდებული იყოლიოს ექსპლოატირებული უმრავლესობა, და საგარეო (არა მთავარი) — გააფართოოს თავისი, გაბატონებული კლასის ტერიტორია სხვა სახელმწიფოების

(გაგრძელება იხ. მე-9 გვ.)

ამხანაგ სტალინის საანგარიშო მოხსენება

პარტიის XVIII ყრილობაზე საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ

გაგრძელება

ჭოთა კავშირში 170 მილიონი მცხოვრებია, ხოლო ინგლისში არა უმეტეს 46 მილიონისა. მრეწველობის ეკონომიური ძლიერება გამოიხატება არა სამრეწველო პროდუქციის მოცულობაში საერთოდ, ქვეყნის მოსახლეობისაგან დამოუკიდებლად, არამედ სამრეწველო პროდუქციის მოცულობაში, რომელიც აღებულ უნდა იქნას მოსახლეობის თვითეულ სულის მიერ ამ პროდუქციის მოხმარების ოდენობასთან პირდაპირ კავშირში. რამდენად უფრო მეტი სამრეწველო პროდუქცია მოდის თითო სულ-მოსახლეზე, მით უფრო მაღალია ქვეყნის ეკონომიური ძლიერება, და პირიქით, რამდენად უფრო ნაკლები პროდუქცია მოდის თითო სულ-მოსახლეზე, მით უფრო დაბალია ქვეყნისა და მისი მრეწველობის ეკონომიური ძლიერება. მაშასადამე, რაც უფრო მეტია მოსახლეობა ქვეყანაში, მით უფრო მეტია ქვეყანაში მოხმარების საგნების მოთხოვნილება, მაშასადამე, მით უფრო მეტი უნდა იქნეს ასეთი ქვეყნის სამრეწველო წარმოების მოცულობა.

ავიღოთ, მაგალითად, თუჯის წარმოება. იმისათვის, რომ ეკონომიურად გავუსწროთ ინგლისს თუჯის წარმოების დარგში, რომლის პროდუქცია 1938 წელს იქ 7 მილიონ ტონას შეადგენდა, ჩვენ თუჯის ყოველწლიური გამოდნობა 25 მილიონ ტონამდე უნდა ავიყვანოთ. იმისათვის, რომ ეკონომიურად გავუსწროთ გერმანიას, რომელმაც 1938 წელს დაამზადა სულ 18 მილიონი ტონა თუჯი, ჩვენ თუჯის ყოველწლიური გამოდნობა უნდა ავიყვანოთ 40-45 მილიონ ტონამდე. ხოლო იმისათვის, რომ ეკონომიურად გავუსწროთ ამერიკის შეერთებულ შტატებს, მხედველობაში ვიღებთ რა არა 1938 კრიზისიანი წლის დონეს, როცა ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა სულ 18,8 მილიონი ტონა თუჯი დაამზადეს, არამედ 1929 წლის დონეს, როცა ამერიკის შეერთებულ შტატებში მრეწველობის აღმავლობა იყო და როცა იქ მზადდებოდა დაახლოებით 43 მილიონი ტონა თუჯი, თუჯის ყოველწლიური გამოდნობა ჩვენ უნდა ავიყვანოთ 50-60 მილიონ ტონამდე.

იგივე უნდა ითქვას ფოლადის, ნაგლინის წარმოებაზე, მანქანათმშენებლობაზე და სხვ., რადგან მრეწველობის ყველა ეს დარგი, ისევე როგორც დანარჩენი დარგები, საბოლოო ანგარიშში დამოკიდებულია თუჯის წარმოებაზე.

მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს ჩვენ გავუსწარით წარმოების ტექნიკისა და მრეწველობის განვითარების ტემპების მხრივ. ეს ძალიან კარგია. მაგრამ ეს ცოტაა. საჭიროა გავუსწროთ მათ აგრეთვე ეკონომიურად. ჩვენ შეგვიძლია ამის გაკეთება და კიდეც უნდა გავაკეთოთ. მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეკონომიურად გავუსწრებთ მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს, ჩვენ შეგვიძლია იმედი ვიქონიოთ, რომ ჩვენი ქვეყანა სრულებით სავსე იქნება მოხმარების საგნებით, ჩვენ გვექნება პროდუქტების სიუხვე, და შესაძლებლობა მოგვეცემა კომუნიზმის პირველი ფაზიდან გადავიდეთ მის მეორე ფაზაში.

რა არის საჭირო იმისათვის, რომ ეკონომიურად გავუსწროთ მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს? ამისათვის საჭიროა, უწინარეს ყოვლისა, წინსვლის სერიოზული და დაუცხრომელი სურვილი და მზადყოფნა გავიღოთ მსხვერპლი, მოვახდინოთ სერიოზული კაპიტალური დაბანდებანი ჩვენი სოციალისტური მრეწველობის ყოველმხრივ გაფართოებისათვის. გვაქვს თუ არა ჩვენ ეს მონაცემები? უეჭველად გვაქვს! შემდეგ, ამისათვის საჭიროა წარმოების მაღალი ტექნიკისა და მრეწველობის განვითარების მაღალი ტემპების არსებობა. გვაქვს თუ არა ჩვენ ეს მონაცემები? უეჭველად გვაქვს! და, ბოლოს, ამისათვის საჭიროა, დრო. დიახ, დრო ამხანაგებო! საჭიროა ვაშენოთ ახალი ქარხნები. საჭიროა გამოვჭედოთ ახალი კადრები მრეწველობისათვის. მაგრამ ამისათვის საჭიროა დრო, და არცთუ მცირე დრო. შეუძლებელია 2-3 წელიწადში ეკონომიურად გავუსწროთ მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს. ამისათვის საჭიროა რამდენადმე უფრო მეტი დრო. ავიღოთ, მაგალითად, იგივე თუჯი და მისი წარმოება. დროის რა პერიოდის განმავლობაში შეგვიძლია ეკონომიურად გავუსწროთ მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს თუჯის წარმოების დარგში? სახელმწიფო-საგეგმო კომისიის ძველი შემადგენლობის ზოგიერთი მუშაკი წინადადებას იძლეოდა მეორე ხუთწლიანი გეგმის შედგენისას თუჯის წარმოება მეორე ხუთწლედის დასასრულისათვის დაგვეგეგმა 60 მილიონი ტონის რაოდენობით. ეს იმას ნიშნავს, რომ ისინი შესაძლოდ სთვლიდნენ თუჯის გამოდნობის საშუალო წლიურ მატებას 10 მილიონი ტონის რაოდენობით. ეს, რასაკვირველია, ფანტასტიკა იყო, თუ უარესი არა. თუმცა, ეს ამხანაგები ფანტასტიკაში ვარდებოდნენ არა მარტო თუჯის წარმოების დარგში. ისინი სთვლიდნენ, მაგალითად, რომ მეორე ხუთწლედის განმავლობაში მოსახლეობას სსრ კავშირში ყოველწლიურად უნდა მომატებოდა 3-4 მილიონი კაცი, ან კიდევ უფრო მეტი. ესეც ფანტასტიკა იყო, თუ უარესი არა. მაგრამ, თუ უკუვაგდებთ ფანტაზიორებს და დავდგებით რეალურ ნიადაგზე, მაშინ შეგვიძლია მივიღოთ, როგორც სავსებით შესაძლებელი, თუჯის გამოდნობის საშუალო წლიური მატება ორი — ორნახევარი მილიონი ტონის რაოდენობით, გვაქვს რა მხედველობაში თუჯის გამოდნობის ტექნიკის ახლანდელი მდგომარეობა. მთავარი კაპიტალისტური ქვეყნების, ისევე როგორც ჩვენი ქვეყნის, მრეწველობის ისტორია გვიჩვენებს, რომ ყოველწლიური მატების ეს ნორმა დაძაბულია, მაგრამ სავსებით მისაღწევია.

მაშასადამე, საჭიროა დრო, და არცთუ მცირე დრო, იმისათვის, რომ ეკონომიურად გავუსწროთ მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს. და რამდენადაც უფრო მაღალი იქნება ჩვენში შრომის ნაყოფიერება, რამდენადაც უფრო გაუმჯობესდება ჩვენში წარმოების ტექნიკა, მით უფრო მალე შეგვიძლია შევასრულოთ ეს უმნიშვნელოვანესი ეკონომიური ამოცანა, მით უფრო მეტად შეგვიძლია შევამციროთ ამ ამოცანის შესრულების ვადები.

ბ) სოფლის მეურნეობა. სოფლის მეურნეობის განვითარება საანგარიშო პერიოდში, ისევე როგორც მრეწველობის განვითარება, აღმავლობის ხაზით მიდიოდა. ეს აღმავლობა გამოიხატება არა მარტო სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის ზრდაში, არამედ, უწინარეს ყოვლისა, სოციალისტური სოფლის მეურნეობის ზრდასა და განმტკიცებაში ერთის მხრივ, ერთპიროვნული მეურნეობის დაღუპვაში მეორე მხრივ, მაშინ როდესაც კოლმეურნეობათა მარცვლეულის სათესი ფართობი 1933 წელს არსებული 75 მილიონი ჰექტარიდან 1938 წელს 92 მილიონ ჰექტარამდე გადიდდა. ერთპიროვნულ მეურნეთა მარცვლეულის სათესი ფართობი ამ პერიოდის განმავლობაში 15,7 მილიონი ჰექტარიდან შემცირდა 600 ათას ჰექტარამდე, ე. ი. მარცვლეულის მთელი სათესი ფართობის 0,6 პროცენტამდე. მე აღარაფერს ვამბობ ტექნიკური კულტურების სათეს ფართობთა შესახებ, სადაც ერთპიროვნული მეურნეობის როლი დაყვანილია ნოლამდე. ცნობილია, გარდა ამისა, რომ კოლმეურნეობებში ამჟამად გაერთიანებულია 18 მილიონი 800 ათასი გლეხური კომლი, ე. ი. ყველა გლეხური კომლის 93,5 პროცენტი, თუ არ ჩავთვლით თევზისმჭერ და სარეწაო კოლმეურნეობებს.

ეს ნიშნავს, რომ კოლმეურნეობანი საბოლოოდ განმტკიცდნენ და გამაგრდნენ, ხოლო მეურნეობის სოციალისტური სისტემა ამჟამად ჩვენი მიწათმოქმედების ერთადერთ ფორმას წარმოადგენს.

თუ ყველა კულტურის სათესი ფართობების მოძრაობას საანგარიშო პერიოდში შევადარებთ რევოლუციამდელი პერიოდის სათეს ფართობთა ოდენობას, შემდეგ სურათს მივიღებთ:

ყველა კულტურის სათესი ფართობები სსრ კავშირში

მილიონ ჰექტარობით

	1913 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1938 წ. %-ობით 1913 წ. შედარებით
მთელი სათესი ფართობი .	105,0	131,5	132,8	133,8	135,3	136,9	130,4
აქედან:							
ა) მარცვლეული კულტურები	94,4	104,7	108,4	102,4	104,4	102,4	108,5
ბ) ტექნიკური კულტურები	4,5	10,7	10,6	10,8	11,2	11,0	244,4
გ) საბოსტნე საბაღჩე კულტურები . . .	3,8	8,8	9,9	9,8	9,0	9,4	247,4
დ) საკვები კულტურები .	2,1	7,1	8,6	10,6	10,6	14,1	671,4

ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ სათესი ფართობები ჩვენში გადიდდა ყველა კულტურის მიხედვით და, უწინარეს ყოვლისა, — საკვები, ტექნიკური და საბოსტნე — საბაღჩე კულტურათა ხაზით.

ეს ნიშნავს, რომ ჩვენი მიწათმოქმედება უფრო კვალიფიციური და პროდუქტიული ხდება, ხოლო სწორი თესლბრუნვის დანერგვას რეალური ნიადაგი ექმნება.

როგორ იზრდებოდა ჩვენი კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების შეიარაღება ტრაქტორებით, კომბაინებითა და სხვა მანქანებით საანგარიშო პერიოდში, — ამის პასუხს შემდეგი ცხრილები იძლევა:

1) ტრაქტორების პარკი სსრ კავშირის სოფლის მეურნეობაში

	1933 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1938 წ. %-ობით 1933 წ. შედარებით
	ა) ტრაქტორების რაოდენობა (ათას ცალობით)						
სულ ტრაქტორები . . .	210,9	276,4	360,3	422,7	454,5	483,5	229,3
აქედან:							
ა) ტრაქტორები მტს-ებში	123,2	177,3	254,7	328,5	365,8	394,0	319,8
ბ) ტრაქტორები საბჭოთა მეურნეობებსა და დამხმარე სას.-სამ. საწარმოებში	83,2	95,5	102,1	88,5	84,5	85,0	102,2
	ბ) სიმძლავრე ათასობით ცხენძალაში						
სულ ტრაქტორები . . .	3.209,2	4.462,8	6.184,0	7.672,4	8.385,0	9.256,2	288,4
აქედან:							
ა) ტრაქტორები მტს-ებში	1.758,1	2.753,9	4.281,6	5.856,0	6.679,2	7.437,0	423,0
ბ) ტრაქტორები საბჭოთა მეურნეობებსა და დამხმარე სას.-სამ. საწარმოებში	1.401,7	1.669,5	1.861,4	1.730,7	1.647,5	1.751,8	125,0

2) კომბაინებისა და სხვა მანქანების პარკი სსრ კავშირის სოფლის მეურნეობაში (ათას ცალობით; წლის დამლევისათვის)

	1933 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1938 წ. %-ობით 1933 წ. შედარებით
კომბაინები	25,4	32,3	50,3	87,8	128,8	153,5	604,3
შინაგანი წვის ძრავები და ლოკომობილები	48,0	60,9	69,1	72,4	77,9	83,8	174,6
მარცვლეულის რთული და ნახევრადრთული სალეწი მანქანები	120,3	121,9	120,1	123,7	126,1	130,8	108,7
სატვირთო ავტომანქანები	26,6	40.3	63,7	96,2	144,5	195,8	736,1
მსუბუქი ავტომობილები (ცალობით)	3.991	5.533	7.555	7.630	8.156	9.594	240,4

თუ ამ ციფრებს მივუმატებთ იმ ფაქტს, რომ ჩვენში მანქანა-ტრაქტორთა სადგურების რაოდენობა საანგარიშო პერიოდში 1934 წელს არსებული 2900 ერთეულიდან 1938 წელს 6.350 ერთეულამდე გაიზარდა, მაშინ ყველა მონაცემის საფუძველზე დარწმუნებით შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ჩვენი მიწათმოქმედების რეკონსტრუქცია ახალი, თანამედროვე ტექნიკის საფუძველზე — უკვე დამთავრებულია ძირითადად.

მაშასადამე, ჩვენი მიწათმოქმედება არის არა მარტო ყველაზე მსხვილი და მექანიზებული, და ამრიგად ყველაზე უფრო სასაქონლო მიწათმოქმედება, არამედ აგრეთვე თანამედროვე ტექნიკით ყველაზე უფრო აღჭურვილი, ვიდრე სხვა რომელიმე ქვეყნის მიწათმოქმედება.

თუ ავიღებთ მარცვლეულ და ტექნიკურ კულტურათა პროდუქციის ზრდის მოძრაობას საანგარიშო პერიოდში რევოლუციამდელ პერიოდთან შედარებით, მონაცემები შემდეგ სურათს იძლევა:

მარცვლეულ და ტექნიკურ კულტურათა საერთო პროდუქცია სსრ კავშირში

მილიონ ცენტნერებში

	1913 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1938 წ. %-ობით 1913 წ-თან შედარებით
მარცვლეული	801.0	894.0	901,0	827,3	1.202,9	949,9	118,6
ბამბა (ნედლი)	7.4	11,8	17,2	23.9	25,8	26,9	363,5
სელი (ბოჭკო)	3,3	5,3	5,5	5,8	5,7	5.46	165.5
შაქრის ჭარხალი	109,0	113.6	162,1	168,3	218,6	166,8	153,0
ზეთოვანი	21,5	36,9	42,7	42,3	51,1	46,6	216,7

ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ, მიუხედავად 1936 წ. და 1938 წლის გვალვისა აღმოსავლეთ და სამხრეთ-აღმოსავლეთ რაიონებში და მიუხედავად უმაგალითოდ მაღალი მოსავლისა 1913 წელს, მარცვლეულისა და ტექნიკური კულტურების საერთო პროდუქცია ჩვენში საანგარიშო პერიოდში განუხრელად მატულობდა 1913 წლის დონესთან შედარებით.

განსაკუთრებით საინტერესოა კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების მარცვლეული წარმოების საქონლიანობის საკითხი. ცნობილმა სტატისტიკოსმა ამხ. ნემჩინოვმა გამოიანგარიშა, რომ ომამდელი დროის ხუთი მილიარდი ფუთი მარცვლეულის საერთო პროდუქციიდან ბაზარზე გამოჰქონდათ სულ დაახლოებით 1 მილიარდი 300 მილიონი ფუთი სასაქონლო მარცვლეული, რაც შეადგენს მაშინდელ მარცვლეული წარმოების საქონლიანობის 26 პროცენტს. ამხ. ნემჩინოვი სთვლის, რომ კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების წარმოების, როგორც მსხვილი წარმოების, საქონლიანობა, მაგალითად, 1926—1927 წლებში შეადგენდა საერთო პროდუქციის დაახლოებით 47 პროცენტს, ხოლო ერთპიროვნული გლეხური მეურნეობის საქონლიანობა — დაახლოებით 12 პროცენტს. თუ საქმეს უფრო ფრთხილად მივუდგებით და კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების 1938 წლის წარმოების საქონლიანობას საერთო წარმოების 40 პროცენტად ვივარაუდებთ, მაშინ გამოვა, რომ ჩვენს სოციალისტურ მარცვლეულ მეურნეობას შეეძლო გამოეშვა და ამა წელს მან მართლაც გამოუშვა სარეალიზაციოდ დაახლოებით ორი მილიარდი და სამასი მილიონი ფუთი სასაქონლო მარცვლეული, ე. ი. 1 მილიარდი ფუთით მეტი სასაქონლო მარცვლეული, ვიდრე ომამდელმა მარცვლეულმა წარმოებამ.

მაშასადამე, საბჭოთა მეურნეობებისა და კოლმეურნეობების წარმოების მაღალი საქონლიანობა წარმოადგენს ამ წარმოების უმნიშვნელოვანეს თავისებურებას, რომელსაც უაღრესად სერიოზული მნიშვნელობა აქვს ქვეყნის მომარაგებისათვის.

კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების სწორედ ამ თავისებურებაში მდგომარეობს იმის საიდუმლოება, რომ ჩვენმა ქვეყანამ ასე ადვილად და სწრაფად შესძლო გადაეწყვიტა მარცვლეულის პრობლემა, სასაქონლო მარცვლეულით უზარმაზარი ქვეყნის საკმაო მომარაგების პრობლემა.

საჭიროა აღინიშნოს, რომ უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში მარცვლეულის ყოველწლიური დამზადება ჩვენში ერთ მილიარდ ექვსას მილიონ ფუთ მარცვლეულზე დაბლა არ ჩამოდიოდა, ზოგჯერ კი, მაგალითად, 1937 წელს ერთ მილიარდ 800 მილიონ ფუთამდე ადიოდა. თუ ამას დავუმატებთ ყოველწლიურად დაახლოებით 200 მილიონი ფუთი მარცვლეულის შესყიდვას და კიდევ მარცვლეულის საკოლმეურნეო ვაჭრობის ხაზით მიღებულ რამდენიმე ასეულ მილიონ ფუთს მაშინ ჩვენ საერთოდ მივიღებთ კოლმეურნეობათა და საბჭოთა მეურნეობათა მიერ სარეალიზაციოდ გამოტანილი სასაქონლო პურის იმ ჯამს, რომელიც ზევით იყო მოხსენებული.

შემდეგ, საინტერესოა აღინიშნოს, რომ უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში სასაქონლო მარცვლეულის ბაზამ გადაინაცვლა უკრაინიდან, რომელიც წინათ ჩვენი ქვეყნის ბეღლად ითვლებოდა, ჩრდილოეთისა და აღმოსავლეთისაკენ, ე. ი. რუსეთის სფს რესპუბლიკისაკენ. ცნობილია, რომ ამ უკანასკნელი ორი-სამი წლის გან-

(გაგრძელება იხ. მე-6 გვ.)

ამხანაგ სტალინის საანგარიშო მოხსენება
პარტიის XVIII ყრილობაზე საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ

გაგრძელება

კომისარიატების ხაზით, ისე ადმინისტრატიულ - ტერიტორიული ორგანიზაციების ხაზით, ე. ი. მოკავშირე რესპუბლიკების, მხარეების, ოლქების რაიონებისა და სხვ. ხაზით. მიღებულ ღონისძიებათა შედეგად ახლა ჩვენ 7 მოკავშირე რესპუბლიკის ნაცვლად გვაქვს 11 მოკავშირე რესპუბლიკა, სსრ კავშირის 14 სახალხო კომისარიატის ნაცვლად — 34 სახალხო კომისარიატი, 70 მხარისა და ოლქის ნაცვლად — 110 მხარე და ოლქი, 2.559 საქალაქო და სასოფლო რაიონის ნაცვლად — 3.815 საქალაქო და სასოფლო რაიონი.

ამის შესაბამისად პარტიის ხელმძღვანელ ორგანოთა სისტემაში ახლა არის 11 ცენტრალური კომიტეტი საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მეთაურობით, 6 სამხარეო კომიტეტი, 104 საოლქო კომიტეტი, 30 საოკრუგო კომიტეტი, 212 საერთო-საქალაქო კომიტეტი, 336 საქალაქო რაიონული კომიტეტი, 3.479 სასოფლო რაიონული კომიტეტი და 113.060 პირველადი პარტიული ორგანიზაცია.

არ შეიძლება ითქვას, რომ ორგანიზაციების დაწვრილერთეულების საქმე უკვე დამთავრებულია. ყველაზე უფრო მოსალოდნელია, რომ დაწვრილერთეულება შემდეგშიც გაგრძელდება. მაგრამ, რაც უნდა იყოს, იგი უკვე იძლევა თავის კარგ შედეგებს, როგორც მუშაობის ყოველდღიური ხელმძღვანელობის გაუმჯობესების მხრივ, ისე თვით ხელმძღვანელობის ძირეულ კონკრეტულ მუშაობასთან მიახლოვების მხრივაც. მე აღარაფერს ვამბობ იმის შესახებ, რომ ორგანიზაციების დაწვრილერთეულებამ შესაძლებლობა მოგვცა ასობით და ათასობით ახალი ადამიანები დაგვეწინაურებინა ხელმძღვანელ სამუშაოზე.

ესეც დიდი მიღწევაა.

2. კადრების შერჩევა. მათი დაწინაურება. მათი განაწილება

პარტიის შემადგენლობის რეგულირება და ხელმძღვანელ ორგანოთა მიახლოვება კონკრეტული ძირეული მუშაობისადმი არ ყოფილა და, არც შეიძლებოდა ყოფილიყო პარტიისა და მისი ხელმძღვანელობის შემდგომი განმტკიცების ერთადერთი საშუალება. საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში პარტიის განმტკიცების მეორე საშუალება იყო კადრებთან მუშაობის რადიკალური გაუმჯობესება, კადრების შერჩევის, მათი დაწინაურების, მათი განაწილების, მუშაობის პროცესში მათი შემოწმების საქმის გაუმჯობესება.

პარტიის კადრები პარტიის მეთაურთა შემადგენლობაა. ხოლო ვინაიდან ჩვენი პარტია ხელისუფლების სათავეში დგას, — ისინი წარმოადგენენ აგრეთვე ხელმძღვანელი სახელმწიფო ორგანოების მეთაურთა შემადგენლობას. მას შემდეგ რაც შემუშავებულია სწორი პოლიტიკური ხაზი, პრაქტიკით შემოწმებული, პარტიის კადრები პარტიული და სახელმწიფო ხელმძღვანელობის გადამწყვეტ ძალად იქცევიან. რა თქმა უნდა, პირველი და ყველაზე მნიშვნელოვანი საქმე სწორი პოლიტიკური ხაზი გვქონდეს. მაგრამ ეს მაინც არ არის საკმარისი. სწორი პოლიტიკური ხაზი საჭიროა არა დეკლარაციისათვის, არამედ ცხოვრებაში გასატარებლად. მაგრამ სწორი პოლიტიკური ხაზის განხორციელებისათვის საჭიროა კადრები, საჭიროა ადამიანები, რომელთაც ესმით პარტიის პოლიტიკური ხაზი, რომელნიც ითვისებენ მას, როგორც თავის საკუთარ ხაზს, რომელნიც მზად არიან გაატარონ იგი ცხოვრებაში, რომელთაც შეუძლიათ მისი პრაქტიკულად განხორციელება და შესწევთ უნარი პასუხი აგონ მისთვის, დაიცვან იგი, იბრძოლონ მისთვის. ამის გარეშე კი არის რისკი, რომ სწორი პოლიტიკური ხაზი ქაღალდზე დარჩება.

სწორედ აქ დგება საკითხი კადრების სწორად შერჩევის შესახებ, კადრების გამოზრდის შესახებ, ახალ ადამიანთა დაწინაურების შესახებ, კადრების სწორი განაწილების შესახებ, ჩატარებული მუშაობის მიხედვით მათი შემოწმების შესახებ.

რას ნიშნავს კადრების მართებულად შერჩევა?

კადრების მართებულად შერჩევა ეს კიდევ იმას არა ნიშნავს, რომ ავიყვანოთ მოადგილეები და თანაშემწეები, მოვაწყოთ კანცელარია და გამოვუშვათ იქიდან სხვადასხვა მითითებანი (**სიცილი**). ეს არც იმას ნიშნავს, რომ ბოროტად გამოვიყენოთ უფლება, უთავბოლოდ გადავისროლ-გადმოვისროლოთ ათობით და ასობით ადამიანები ერთი ადგილიდან მეორეზე და მოვახდინოთ ხოლმე დაუსრულებელი „რეორგანიზაციები" (**სიცილი**).

კადრების სწორად შერჩევა ნიშნავს:

ჯერ ერთი, აფასებდე კადრებს, როგორც პარტიისა და სახელმწიფოს ოქროს ფონდს, უფრთხილდებოდე მათ, პატივისცემით ეპყრობოდე მათ.

მეორეც, იცნობდე კადრებს, გულდასმით სწავლობდე კადრის თვითეული მუშაკის ღირსებასა და ნაკლს, იცოდე თუ რა თანამდებობაზე შეიძლება ყველაზე უფრო ადვილად გაიფურჩქნოს მუშაკის ნიჭი.

მესამეც, მზრუნველობით ზრდიდე კადრებს, ეხმარებოდე თვითეულ მზარდ მუშაკს ამაღლდეს, არა ზოგავდე დროს იმისათვის, რომ „თავი შეიწუხო" ასეთი მუშაკებისათვის და დააჩქარო მათი ზრდა.

მეოთხეც, თავის დროზე და გაბედულად დააწინაურო ახალი, ახალგაზრდა კადრები, ისე, რომ მეტის მეტად დიდ ხანს არ დარჩნენ ძველ ადგილზე და არ დამჟავდნენ.

მეხუთეც, მუშაკები იმგვარად გაანაწილო პოსტებზე, რომ თვითეული მუშაკი თავის ადგილას გრძნობდეს თავს, რომ თვითეულ მუშაკს შეეძლოს მისცეს ჩვენს საერთო საქმეს იმის მაქსიმუმი, რის მიცემაც საერთოდ შეუძლია მას თავისი პირადი თვისებების მიხედვით, რომ კადრების განაწილებაზე მუშაობის საერთო მიმართულება სავსებით შეესაბამებოდეს იმ პოლიტიკური ხაზის მოთხოვნებს, რომლის გასატარებლადაც ხდება ეს განაწილება.

აქ განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ახალი, ახალგაზრდა კადრების გაბედული და დროულად დაწინაურების საკითხს. მე ვფიქრობ, რომ ჩვენი ადამიანები ჯერ კიდევ სრულად ვერ არიან გარკვეულნი ამ საკითხში. ერთნი ფიქრობენ, რომ ადამიანთა შერჩევის დროს ორიენტაცია, უმთავრესად, ძველ კადრებზე უნდა ავიღოთ. მეორენი, პირიქით, ფიქრობენ ორიენტაცია, უმთავრესად, ახალგაზრდა კადრებზე აიღონ. მე მგონია, რომ სცდებიან ერთნიცა და მეორენიც. ძველი კადრები, რა თქმა უნდა, დიდ განძს წარმოადგენენ პარტიისა და სახელმწიფოსათვის. მათ აქვთ ის, რაც არა აქვთ ახალგაზრდა კადრებს — უდიდესი გამოცდილება ხელმძღვანელობის დარგში, მარქსისტულ - ლენინური პრინციპული წრთობა, საქმის ცოდნა, ორიენტირების ძალა. მაგრამ, ჯერ ერთი, ძველი კადრები ყოველთვის ცოტაა, უფრო ნაკლებია ხოლმე ვიდრე საჭიროა, და ისინი ნაწილობრივ უკვე გამოდიან მწყობრიდან ბუნების კანონთა ძალით. მეორეც, ძველი კადრების ერთ ნაწილს ხანდახან აქვს მიდრეკილება დაჟინებით იყურებოდეს წარსულისაკენ, ვეღარ დააღწიოს თავი წარსულს, ვეღარ დააღწიოს თავი ძველს და ვერ შეამჩნიოს ახალი რამ ცხოვრებაში. ამას ეწოდება ახლის გრძნობის დაკარგვა. ეს ფრიად სერიოზული და საშიში ნაკლია. რაც შეეხება ახალგაზრდა კადრებს, მათ, რა თქმა უნდა, არ აქვთ ის გამოცდილება, წრთობა, საქმის ცოდნა, და ორიენტირების ძალა, რაც ძველ კადრებს მოეპოვებათ. მაგრამ ჯერ ერთი, ახალგაზრდა კადრები უდიდეს უმრავლესობას შეადგენენ, მეორეც ის არის, რომ ისინი ახალგაზრდები არიან და მათ ჯერჯერობით არ მოელის საფრთხე მწყობრიდან გამოსვლისა, მესამე, — მათ ჭარბად აქვთ ახლის გრძნობა,—თვითეული ბოლშევიკური მუშაკის ძვირფასი თვისება, და მეოთხეც,—ისინი იმდენად სწრაფად იზრდებიან და ისე სწრაფად იძენენ განათლებას, ისინი იმდენად მძაფრად იწევენ მაღლა, რომ შორს არ არის ის დრო, როცა ისინი დაეწევიან მოხუცებს, მხარში ამოუდგებიან მათ და გახდებიან მათი ღირსეული ცვლა. მაშასადამე, ამოცანა იმაში კი არ მდგომარეობს, რომ ან ძველ კადრებზე მოვახდინოთ ორიენტირება ან ახალ კადრებზე, არამედ იმაში, რომ ავიღოთ კურსი ძველი და ახალი კადრების შეხამებაზე, შეერთებაზე პარტიისა და სახელმწიფოს ხელმძღვანელი მუშაობის ერთ საერთო ორკესტრში. (**ხანგრძლივი ტაში**).

აი რატომ არის აუცილებელი დროულად და თამამად დავაწინაუროთ ახალგაზრდა კადრები ხელმძღვანელ პოსტებზე.

საანგარიშო პერიოდში პარტიული ხელმძღვანელობის განმტკიცების საქმეში პარტიის ერთ - ერთი სერიოზული მიღწევა იმაში მდგომარეობს, რომ იგი კადრების შერჩევის დარგში თავიდან ბოლომდე წარმატებით ატარებდა სწორედ ამ კურსს ძველი და ახალგაზრდა მუშაკების შეხამებაზე.

პარტიის ცენტრალურ კომიტეტში არის ცნობები, საიდანაც ჩანს, რომ საანგარიშო პერიოდში პარტიამ შესძლო სახელმწიფო და პარტიული ხაზით ხელმძღვანელ პოსტებზე წამოეყენებინა 500 ათასზე მეტი ახალგაზრდა ბოლშევიკი, პარტიული და პარტიასთან ახლო მდგომი. მათ შორის 20 პროცენტზე მეტი ქალი.

რაში მდგომარეობს ახლა ამოცანა?

ამოცანა იმაში მდგომარეობს, რომ მთლიანად ერთ ხელში მოვუყაროთ თავი კადრების შერჩევის საქმეს თავიდან ბოლომდე და ჯეროვან, მეცნიერულ, ბოლშევიკურ სიმაღლეზე ავიყვანოთ იგი.

ამისათვის აუცილებელია ბოლო მოვუღოთ კადრების შესწავლის, დაწინაურებისა და შერჩევის საქმის დაქუცმაცებას სხვადასხვა განყოფილებათა და სექტორებს შორის და ერთ ადგილას მოვუყაროთ მას თავი.

ასეთი ადგილი უნდა იყოს კადრების სამმართველო საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის შემადგენლობაში და კადრების სათანადო განყოფილება ყოველი რესპუბლიკური, სამხარეო და საოლქო პარტორგანიზაციის შემადგენლობაში.

3. პარტიული პროპაგანდა. პარტიის წევრთა და პარტიული კადრების მარქსისტულ-ლენინური აღზრდა

არის კიდევ პარტიული მუშაობის ერთი დარგი, ფრიად მნიშვნელოვანი და ფრიად პასუხსაგები, რომელი ხაზითაც საანგარიშო პერიოდში ხორციელდებოდა პარტიისა და მისი ხელმძღვანელი ორგანოების განმტკიცება,—ეს არის პარტიული პროპაგანდა და აგიტაცია, ზეპირი და ბეჭდვითი, მუშაობა პარტიის წევრთა და პარტიის კადრების მარქსიზმ-ლენინიზმის სულისკვეთებით აღზრდისათვის, მუშაობა პარტიისა და მისი მუშაკების პოლიტიკური და თეორიული დონის ამაღლებისათვის.

არა მგონია, საჭირო იყოს ბევრი ლაპარაკი პარტიული პროპაგანდის საქმის, ჩვენი მუშაკების მარქსისტულ-ლენინურად აღზრდის საქმის უაღრესად სერიოზულ მნიშვნელობაზე. მე მხედველობაში მყავს არა მარტო პარტიული აპარატის მუშაკები. მე მხედველობაში მყავს აგრეთვე კომკავშირულ, პროფკავშირულ, სავაჭრო - კოოპერატიულ, სამეურნეო, საბჭოთა, საგანმანათლებლო, სამხედრო და სხვა ორგანიზაციების მუშაკები. შეიძლება დამაკმაყოფილებლად დააყენო პარტიის შემადგენლობის რეგულირებისა და ძირეულ მუშაობასთან ხელმძღვანელი ორგანოების მიახლოვების საქმე; შეიძლება დამაკმაყოფილებლად დააყენო კადრების დაწინაურების, მათი შერჩევის, მათი განაწილების საქმე; მაგრამ თუ ყველა ამასთან ერთად რატომღაც კოჭლობას იწყებს ჩვენი პარტიული პროპაგანდა, თუ ჩიავდება ჩვენი კადრების მარქსისტულ-ლენინურად აღზრდის საქმე, თუ სუსტდება ჩვენი მუშაობა ამ კადრების პოლიტიკური და თეორიული დონის ამაღლების მხრივ, და თვითონ კადრებს ამასთან დაკავშირებით აღარ აინტერესებთ ჩვენი წინსვლის პერსპექტივა, აღარ ესმით ჩვენი საქმის სიმართლე და უპერსპექტივო საქმოსნებად იქცევიან, რომლებიც ბრმად და მექანიკურად ასრულებენ ზემოდან მიღებულ მითითებებს, მაშინ უსათუოდ დაჩიავდება მთელი ჩვენი სახელმწიფოებრივი და პარტიული მუშაობა. აქსიომად უნდა მივიჩნიოთ, რომ რაც უფრო მაღალია სახელმწიფოებრივი და პარტიული მუშაობის რომელიც გნებავთ დარგის მუშაკთა პოლიტიკური დონე და მარქსისტულ-ლენინური შეგნებულობა, მით უფრო მაღალი და ნაყოფიერია თვითონ მუშაობა, მით უფრო ეფექტურია მუშაობის შედეგები, და, პირიქით,—რაც უფრო დაბალია მუშაკთა პოლიტიკური დონე და მარქსისტულ - ლენინური შეგნებულობა, მით უფრო მოსალოდნელია მუშაობის ჩაშლა და ჩაფუშვა, მით უფრო მოსალოდნელია მუშაკთა დაკნინება და გადაქცევა მენამცეცე—საქმოსნებად, მით უფრო მოსალოდნელია მათი გადაგვარება. შეიძლება დარწმუნებით ითქვას, რომ, თუ ჩვენ შევძლებდით მუშაობის ყველა დარგის ჩვენი კადრების იდეოლოგიურად მომზადებას და მათ იმდენად გამობრძმედას პოლიტიკურად, რომ მათ თავისუფლად შეეძლოთ ორიენტირება საშინაო და საერთაშორისო ვითარებაში, თუ ჩვენ შევძლებდით მათ გადაქცევას სავსებით მომწიფებულ მარქსისტ-ლენინელებად, რომელთაც შეეძლებათ ისე გადასწყვიტონ ქვეყნის ხელმძღვანელობის საკითხები, რომ სერიოზული შეცდომები არ დაუშვან,—ჩვენ ყველა საფუძველი გვექნებოდა უკვე გადაწყვეტილად ჩაგვეთვალა ყველა ჩვენი საკითხის ცხრა მეათედი. ამ ამოცანის გადაწყვეტა კი ჩვენ უსათუოდ შეგვიძლია, რადგანაც ჩვენ ყველა საშუალება და შესაძლებლობა გვაქვს, რაც აუცილებელია **მისი გადაწყვეტისათვის.**

ახალგაზრდა კადრების აღზრდა და ჩამოყალიბება ჩვენში ჩვეულებრივ მეცნიერებისა და ტექნიკის ცალკეული დარგების მიხედვით, სპეციალობათა მიხედვით მიმდინარეობს. ეს აუცილებელი და მიზანშეწონილია. აუცილებელი არ არის, რომ სპეციალისტი—მედიკოსი იმავე დროს სპეციალისტი ფიზიკოსი ან ბოტანიკოსი იყოს, და, პირიქით. მაგრამ არის მეცნიერების ერთი დარგი, რომლის ცოდნა სავალდებულო უნდა იყოს მეცნიერების ყველა დარგის ბოლშევიკებისათვის, — ეს არის მარქსისტულ - ლენინური მეცნიერება საზოგადოების შესახებ, საზოგადოების განვითარების კანონების შესახებ, პროლეტარული რევოლუციის განვითარების შესახებ, სოციალისტური მშენებლობის განვითარების კანონების შესახებ, კომუნიზმის გამარჯვების შესახებ. ვინაიდან არ შეიძლება მივიჩნიოთ ნამდვილ ლენინელად კაცი, რომელიც თავის თავს ლენინელს უწოდებს, მაგრამ ჩაკეტილია თავის სპეციალობაში, ჩაკეტილია, ვთქვათ, მათემატიკაში, ბოტანიკაში ან ქიმიაში და თავის სპეციალობის იქით ვერაფერს ხედავს. ლენინელს არ შეუძლია იყოს მხოლოდ მის მიერ ამორჩეული მეცნიერების დარგის სპეციალისტი,—იგი ამასთანავე ერთად უნდა იყოს პოლიტიკოსი—საზოგადოებრივი მუშაკი, რომელიც ცხოველი ინტერესით ეკიდება თავისი ქვეყნის ბედ-იღბალს, რომელიც იცნობს საზოგადოებრივი განვითარების კანონებს, რომელსაც შეუძლია გამოიყენოს ეს კანონები და რომელიც ცდილობს იყოს ქვეყნის პოლიტიკური ხელმძღვანელობის აქტიური მონაწილე. ეს, რასაკვირველია, დამატებითი დატვირთვა იქნება სპეციალისტი ბოლშევიკებისათვის. მაგრამ ეს ისეთი დატვირთვა იქნება, რომლის შედეგებიც ჭარბად ანაზღაურდება.

პარტიული პროპაგანდის ამოცანა, კადრების მარქსისტულ-ლენინურად აღზრდის ამოცანა იმაში მდგომარეობს, რომ დავეხმაროთ მუშაობის ყველა დარგის ჩვენს კადრებს დაეუფლონ მარქსისტულ-ლენინურ მეცნიერებას საზოგადოების განვითარების კანონების შესახებ.

საკითხი პროპაგანდისა და აგრეთვე კადრების მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის საქმის გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ არაერთხელ ყოფილა საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის განხილვის საგანი, რაშიაც მონაწილეობას იღებდნენ სხვადასხვა საოლქო პარტორგანიზაციების პროპაგანდისტები. ამასთანავე მხედველობაში იყო მიღებული 1938 წლის სექტემბერში „საკ. კ. პ. (ბ) ისტორიის მოკლე კურსის" გამოსვლა. აღიარებული იყო, რომ „საკ. კ. პ. (ბ) ისტორიის მოკლე კურსის" გამოსვლა საფუძველს უდებს ჩვენს ქვეყანაში მარქსისტულ - ლენინური პროპაგანდის ახალ გაქანებას. საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შედეგები გამოქვეყნდა მის ცნობილ დადგენილებაში „საკ. კ. პ. (ბ) ისტორიის მოკლე კურსის" გამოშვებასთან დაკავშირებით პარტიული პროპაგანდის დაყენების შესახებ".

ხელმძღვანელობდა რა ამ დადგენილებით და ითვალისწინებდა რა საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის 1937 წლის მარტის პლენუმის ცნობილ გადაწყვეტილებებს „პარტიული მუშაობის ნაკლოვანებათა შესახებ", საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა პარტიული პროპაგანდის დარგში არსებულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად

(გაგრძელება იხ. მე-8 გვ.)

ამხანაგ სტალინის საანგარიშო მოხსენება

პარტიის XVIII ყრილობაზე საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ

და პარტიის წევრებისა და პარტიული კადრების მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის საქმის გასაუმჯობესებლად შემდეგი მთავარი ღონისძიებანი დასახა:

1. თავმოყრილ იქნას ერთ ადგილას პარტიული პროპაგანდისა და აგიტაციის საქმე და გაერთიანდეს პროპაგანდისა და აგიტაციის განყოფილებანი და ბეჭდვითი სიტყვის განყოფილებანი პროპაგანდისა და აგიტაციის ერთ სამმართველოდ საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის შემადგენლობაში და მოეწყოს პროპაგანდისა და აგიტაციის შესაბამისი განყოფილება თვითეული რესპუბლიკური, სამხარეო და საოლქო პარტორგანიზაციის შემადგენლობაში;

2. აღიარებულ იქნას პროპაგანდის საწრეო სისტემით გატაცება არასწორად, უფრო მიზანშეწონილად ჩაითვალოს პარტიის წევრთა მიერ მარქსიზმ-ლენინიზმის საფუძვლების ინდივიდუალური შესწავლის მეთოდი და პარტიის მთავარი ყურადღება მიექცეს პრესაში პროპაგანდის გაშლას და პროპაგანდის ლექციური სისტემის ორგანიზაციას;

3. მოეწყოს თვითეულ საოლქო ცენტრში ერთწლიანი გადასამზადებელი კურსები ჩვენი კადრების ძირეული რგოლისათვის;

4. მოეწყოს ჩვენი ქვეყნის მთელ რიგ ცენტრებში ორწლიანი ლენინური სკოლა ჩვენი კადრების საშუალო რგოლისათვის;

5. მოეწყოს მარქსიზმ-ლენინიზმის უმაღლესი სკოლა საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტთან სამწლიანი კურსით პარტიის კვალიფიციური თეორიული კადრების მოსამზადებლად;

6. შეიქმნას ჩვენი ქვეყნის მთელ რიგ ცენტრებში პროპაგანდისტებისა და გაზეთის მუშაკების გადასამზადებელი ერთწლიანი კურსები;

7. შეიქმნას მარქსიზმ-ლენინიზმის უმაღლეს სკოლასთან ექვსთვიანი კურსები იმ მასწავლებელთა გადასამზადებლად, რომელნიც უმაღლეს სასწავლებლებში ასწავლიან მარქსიზმ-ლენინიზმს.

ეჭვი არ არის, რომ განხორციელება ამ ღონისძიებებისა, რომლებიც უკვე ტარდება, მაგრამ ჯერ კიდევ საკმაოდ არ არის გატარებული, არ დააყოვნებს თავისი კარგი შედეგების მოცემას.

4. თეორიის ზოგიერთი საკითხი

ჩვენი პროპაგანდისტული და იდეოლოგიური მუშაობის ნაკლთა რიცხვს უნდა მიეწეროს აგრეთვე ჩვენს ამხანაგებს შორის სრული გარკვეულობის უქონლობა თეორიის ზოგიერთ საკითხში, რომლებსაც სერიოზული პრაქტიკული მნიშვნელობა აქვს, ერთგვარი არევდარევის არსებობა ამ საკითხებში. მე მხედველობაში მაქვს საკითხი სახელმწიფოს შესახებ საერთოდ, განსაკუთრებით ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს შესახებ და საკითხი ჩვენი საბჭოთა ინტელიგენციის შესახებ.

ზოგჯერ კითხულობენ: „ჩვენში ექსპლოატატორული კლასები მოსპობილია, ჩვენს ქვეყანაში მტრული კლასები უკვე აღარ არის, დასათრგუნავი აღარავინაა, მაშასადამე, საჭირო აღარ არის სახელმწიფო, იგი უნდა მოკვდეს,—მაშ, რატომ არ ვუწყობთ ხელს ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს კვდომას, რატომ არა ვცდილობთ ბოლო მოვუღოთ მას, განა არ დადგა დრო თავიდან მოვიშოროთ სახელმწიფოებრიობის მთელი ეს ხარახურა?"

ანდა კიდევ: „ჩვენში ექსპლოატატორული კლასები უკვე მოსპობილია, სოციალიზმი ძირითადად აშენებულია, ჩვენ კომუნიზმისაკენ მივდივართ, ხოლო მარქსისტული მოძღვრება სახელმწიფოს შესახებ ლაპარაკობს, რომ კომუნიზმის დროს არ უნდა იყოს არავითარი სახელმწიფო,—რატომ არ ვუწყობთ ხელს ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს კვდომას; განა არ დადგა დრო სიძველეთა მუზეუმს ჩავაბაროთ სახელმწიფო?".

ეს კითხვები იმას მოწმობს, რომ მათმა ავტორებმა კეთილსინდისიერად შეისწავლეს ცალკეული დებულებანი მარქსისა და ენგელსის მოძღვრებისა სახელმწიფოს შესახებ. მაგრამ ეს კითხვები იმასაც მოწმობს, რომ ამ ამხანაგებმა ვერ გაიგეს ამ მოძღვრების დედაარსი, ვერ გაერკვნენ, თუ რა ისტორიულ პირობებში მუშავდებოდა ამ მოძღვრების ცალკეული დებულებანი და, განსაკუთრებით კი, ვერ გაიგეს თანამედროვე საერთაშორისო ვითარება, მხედველობიდან გამორჩათ კაპიტალისტური გარემოცვის ფაქტი და აქედან გამომდინარე საშიშროებანი სოციალიზმის ქვეყნისათვის. ამ კითხვებში გამოსჭვივის არა მარტო კაპიტალისტური გარემოცვის ფაქტის შეუფასებლობა. მათში გამოსჭვივის აგრეთვე ბურჟუაზიული სახელმწიფოებისა და მათი ორგანოების როლისა და მნიშვნელობის შეუფასებლობა, იმ ორგანოებისა, რომლებიც ჰგზავნიან ჩვენს ქვეყანაში ჯაშუშებს, მკვლელებსა და მავნებლებს და ცდილობენ შეარჩიონ წუთი მასზე სამხედრო თავდასხმისათვის, ისევე, როგორც გამოსჭვივის ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს და მისი სამხედრო, დამსჯელი და მზვერავი ორგანოების როლისა და მნიშვნელობის შეუფასებლობა, იმ ორგანოებისა, რომლებიც აუცილებელნი არიან სოციალიზმის ქვეყნის დასაცავად გარედან თავდასხმისაგან. უნდა აღვიაროთ, რომ ამ შეუფასებლობაში ცოდვა მიუძღვით არა მარტო ზემოაღნიშნულ ამხანაგებს. მასში რამდენადმე ცოდვა მიგვიძღვის აგრეთვე ჩვენ ყველას, ბოლშევიკებს, ყველას უკლებლივ. განა საკვირველი არ არის, რომ ტროცკისტებისა და ბუხარინელების ზედაფენის ჯაშუშური და შეთქმულებითი მოქმედების შესახებ ჩვენ გავიგეთ მხოლოდ უკანასკნელ ხანებში, 1937-1938 წლებში, თუმცა, როგორც მასალებიდან ჩანს, ეს ვაჟბატონები უცხოეთის დაზვერვის ჯაშუშები იყვნენ და შეთქმულებითს მოქმედებას ეწეოდნენ უკვე ოქტომბრის რევოლუციის პირველ დღეებში? როგორ შეგვეძლო ჩვენ მხედველობიდან გამოგვპაროდა ეს სერიოზული საქმე? რით უნდა აიხსნას ეს შეცდომა? ჩვეულებრივ, ამ კითხვაზე ამნაირად გვიპასუხებენ: ჩვენ არ შეგვეძლო გვეფიქრა, რომ ეს ადამიანები ასე დაბლა დაეცემოდნენ. მაგრამ ეს არ არის ახსნა და მით უმეტეს არ არის თავის გამართლება, რადგანაც შეცდომის ფაქტი ფაქტად რჩება. რით აიხსნება ასეთი შეცდომა? ეს შეცდომა აიხსნება მექანიზმის ძალისა და მნიშვნელობის შეუფასებლობით ჩვენს გარშემო არსებული ბურჟუაზიული სახელმწიფოებისა და მათი მზვერავი ორგანოებისა, რომლებიც ცდილობენ გამოიყენონ ადამიანთა სისუსტე, მათი პატივისმაძიებლობა, მათი უხასიათობა იმისათვის, რომ გახლართონ ისინი თავიანთ ჯაშუშურ ქსელში და გარშემოარტყან ისინი საბჭოთა სახელმწიფოს ორგანოებს. იგი აიხსნება ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოსა და მისი დაზვერვის მექანიზმის როლისა და მნიშვნელობის შეუფასებლობით, ამ დაზვერვის შეუფასებლობით, ლაყბობით იმის შესახებ, რომ დაზვერვა საბჭოთა სახელმწიფოს დროს წვრილმანი და უმნიშვნელო რამეა, რომ საბჭოთა დაზვერვა, ისევე როგორც თვითონ საბჭოთა სახელმწიფო, მალე უნდა ჩაჰბარდეს სიძველეთა მუზეუმს.

გაგრძელება

რა ნიადაგზე შეიძლებოდა წარმოშობილიყო ჩვენში ეს შეუფასებლობა?

იგი წარმოიშვა სახელმწიფოს შესახებ მარქსიზმის მოძღვრების ზოგიერთი ზოგადი დებულების დაუმუშავებლობისა და არასაკმაობის ნიადაგზე. იგი გავრცელდა სახელმწიფოს თეორიის საკითხებისადმი ჩვენი შეუწყნარებლად დაუდევარი დამოკიდებულების შედეგად, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ გვაქვს სახელმწიფო მოღვაწეობის ოცი წლის პრაქტიკული გამოცდილება, რომელიც მდიდარ მასალას იძლევა თეორიული განზოგადებათათვის, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ, თუ კი სურვილი გვექნება, შესაძლებლობა გვაქვს წარმატებით შევავსოთ ეს თეორიული ხარვეზი. ჩვენ დავივიწყეთ ლენინის უმნიშვნელოვანესი მითითება რუსი მარქსისტების თეორიულ ვალდებულებათა შესახებ, რომლებიც მოწოდებული იყვნენ განეგრძოთ მარქსიზმის თეორიის დამუშავება. აი რას ამბობს ლენინი ამის შესახებ:

„ჩვენ სრულებითაც არ ვუყურებთ მარქსის თეორიას, როგორც დამთავრებულსა და ხელშეუხებელს რასმე, პირიქით, ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ მან მხოლოდ საფუძველი ჩაუყარა იმ მეცნიერებას, რომელიც სოციალისტებმა **უნდა** წასწიონ წინ ყოველი მიმართულებით, თუ მათ არ სურთ ჩამორჩნენ ცხოვრებას. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ რუსი სოციალისტებისათვის განსაკუთრებით საჭიროა მარქსის თეორიის **დამოუკიდებელი** დამუშავება, ვინაიდან ეს თეორია იძლევა მხოლოდ ზოგად **სახელმძღვანელო** დებულებებს, რომლებიც **კერძოდ** ინგლისში სხვანაირად გამოიყენება, — ვიდრე საფრანგეთში, საფრანგეთში სხვანაირად, ვიდრე გერმანიაში, გერმანიაში კიდევ სხვანაირად, ვიდრე რუსეთში" (ლენინი, ტ. II გვ. 658).

ავიღოთ, მაგალითად, სოციალისტური სახელმწიფოს განვითარების თეორიის კლასიკური ფორმულა, რომელიც ენგელსმა მოგვცა:

„როცა აღარ იარსებებენ საზოგადოებრივი კლასები, რომლებიც მორჩილებაში უნდა გვყავდეს, როცა მოისპობა, ერთი კლასის ბატონობა მეორეზე და ბრძოლა არსებობისათვის, რომელიც დაფუძნებულია წარმოების თანამედროვე ანარქიაზე, როცა მოისპობიან აქედან გამომდინარე შეტაკებანი და ძალმომრეობანი, მაშინ აღარავინ დარჩება დასათრგუნავი, და შესაკავებელი, მაშინ საჭირო აღარ იქნება სახელმწიფო ხელისუფლება, რომელიც ამჟამად ასრულებს ამ ფუნქციას. პირველი აქტი, რომელშიც სახელმწიფო მართლაც გამოვა, როგორც მთელი საზოგადოების წარმომადგენელი—საწარმოო საშუალებათა გადაქცევა საზოგადოებრივ საკუთრებად, — იქნება მისი, როგორც სახელმწიფოს, უკანასკნელი დამოუკიდებელი მოქმედება. სახელმწიფოებრივი ხელისუფლების ჩარევა საზოგადოებრივ ურთიერთობაში თანდათანობით ზედმეტი გახდება და ბოლოს თავის თავად მოისპობა. პიროვნებათა მართვის ადგილს დაიჭერს საგნების მართვა და საწარმოო პროცესების ხელმძღვანელობა. სახელმწიფო კი არ „უქმდება", იგი თანდათან **კვდება**". (ფ. ენგელსი, „ანტი-დიურინგი" 1933 წ. პარტგამომცემლობის რუსული გამოცემა, გვ. 202).

სწორია თუ არა ენგელსის ეს დებულება?

დიახ, სწორია, მაგრამ ორი პირობიდან ერთ-ერთით: ა) თუ სოციალისტურ სახელმწიფოს ქვეყნის მხოლოდ შინაგანი განვითარების თვალსაზრისით შევისწავლით, ისე რომ წინდაწინ გვერდს ავუვლით საერთაშორისო ფაქტორს, ქვეყანა და სახელმწიფო-საერთაშორისო ვითარებისაგან განცალკევებით განვიხილავთ კვლევის მოხერხებულობის მიზნით, ან ბ) თუ ვივარაუდებთ, რომ სოციალიზმმა უკვე გაიმარჯვა ყველა ქვეყანაში, ან მეტწილ ქვეყნებში, კაპიტალისტური გარემოცვის ნაცვლად არსებობს სოციალისტური გარემოცვა, უკვე აღარ არის გარედან თავდასხმის მუქარა, აღარ არის საჭირო არმიისა და სახელმწიფოს გაძლიერება.

ხოლო, თუ სოციალიზმმა მხოლოდ ერთს, ცალკე აღებულ ქვეყანაში გაიმარჯვა, და, ამის გამო, საერთაშორისო პირობებისათვის გვერდის ავლა ყოვლად შეუძლებელია, — როგორ უნდა მოვიქცეთ ასეთ შემთხვევაში? ამ კითხვაზე ენგელსის ფორმულა პასუხს არ იძლევა. სწორედ რომ ითქვას, ენგელსი არც სვამს თავის წინაშე ასეთ კითხვას, მაშასადამე, მას არც შეიძლება ჰქონოდა პასუხი ამ კითხვაზე. ენგელსი იმ მოსაზრებით ხელმძღვანელობს, რომ სოციალიზმმა უკვე გაიმარჯვა ასე თუ ისე ერთდროულად ყველა ქვეყანაში ან მეტწილ ქვეყნებში. მაშასადამე, ენგელსი აქ იკვლევს არა ამა თუ იმ ცალკეული ქვეყნის ამა თუ იმ კონკრეტულ სოციალისტურ სახელმწიფოს, არამედ საერთოდ სოციალისტური სახელმწიფოს განვითარებას იმ ვარაუდით, რომ მეტწილ ქვეყნებში ადგილი აქვს სოციალიზმის გამარჯვების ფაქტს — ფორმულით: „ვთქვათ სოციალიზმმა გაიმარჯვა მეტწილ ქვეყნებში, ისმება კითხვა—რა ცვლილებანი უნდა განიცადოს ამ შემთხვევაში პროლეტარულმა, სოციალისტურმა სახელმწიფომ". პრობლემის მხოლოდ ამ ზოგადი და განყენებული ხასიათით შეიძლება აიხსნას ის ფაქტი, რომ სოციალისტური სახელმწიფოს საკითხის განხილვის დროს ენგელსი სრულიად გვერდს უვლის ისეთ ფაქტორს, როგორიც არის საერთაშორისო პირობები, საერთაშორისო ვითარება.

მაგრამ აქედან გამომდინარეობს, რომ ენგელსის ზოგადი ფორმულა საერთოდ სოციალისტური სახელმწიფოს ბედის შესახებ, არ შეიძლება გავრცელდეს კერძო და კონკრეტულ შემთხვევაზე სოციალიზმის გამარჯვებისა ერთს, ცალკე აღებულ ქვეყანაში, რომელსაც თავის გარშემო აქვს კაპიტალისტური გარემოცვა, რომელსაც ემუქრება სამხედრო თავდასხმა გარედან, რომელსაც ამის გამო არ შეუძლია გვერდი აუაროს საერთაშორისო ვითარებას და რომელსაც თავის განკარგულებაში უნდა ჰყავდეს კარგად გაწრთვნილი არმიაც, კარგად ორგანიზებული დამსჯელი ორგანოებიც, მაგარი დაზვერვაც, მაშასადამე, უნდა ჰქონდეს თავისი საკმაოდ ძლიერი სახელმწიფო, — იმისათვის, რომ საშუალება ჰქონდეს დაიცვას სოციალიზმის მონაპოვარნი გარედან თავდასხმისაგან.

არ შეიძლება მოვთხოვოთ მარქსიზმის კლასიკოსებს, რომლებიც ჩვენი დროისაგან 45-55 წლის პერიოდით არიან დაშორებულნი, წინასწარ განეჭვრიტათ შორეული მომავლისათვის ისტორიის ხვეულების ყველა და ყოველგვარი შემთხვევა თვითეულ ცალკე ქვეყანაში. სასაცილო იქნებოდა მოგვეთხოვა, რომ მარქსიზმის კლასიკოსებს შეემუშავებინათ ჩვენთვის მზა გადაწყვეტილებანი ყველა და ყოველგვარ თეორიულ საკითხზე, რომლებიც შეიძლება წამოიჭრას თვითეულ ცალკე ქვეყანაში 50-100 წლის შემდეგ, რათა ჩვენ, მარქსიზმის კლასიკოსთა შთამომავალთ, საშუალება გვქონოდა დამშვიდებით წამოვწოლილიყავით მხართეძოზე და გვეღეჭა მზა გადაწყვეტილებანი **(საერთო სიცილი)**. მაგრამ ჩვენ შეგვიძლია და კიდეც უნდა მოვთხოვოთ ჩვენი დროის მარქსისტებს — ლენინელებს, რომ ისინი არ დაკმაყოფილდნენ მარქსიზმის ცალკეულ საერთო დებულებათა დაზეპირებით, რომ ისინი ჩასწვდნენ მარქსიზმის დედაარსს, რომ მათ ისწავლონ ჩვენს ქვეყანაში სოციალისტური სახელმწიფოს ოცი წლის არსებობის გამოცდილების გათვალისწინება, რომ მათ ისწავლონ, ბოლოსდაბოლოს, ამ გამოცდილებაზე დაყრდნობით და მარქსიზმის დედაარსის საფუძველზე, მარქსიზმის ცალკე საერთო დებულებათა კონკრეტიზება, მათი დაზუსტება და გაუმჯობესება. ლენინმა თავისი შესანიშნავი წიგნი „სახელმწიფო და რევოლუცია" დაწერა 1917 წლის აგვისტოში, ე. ი. ოქტომბრის რევოლუციამდე და საბჭოთა სახელმწიფოს შექმნამდე რამდენიმე თვით ადრე. ამ წიგნის მთავარ ამოცანას ლენინი იმაში ხედავდა, რომ დაეცვა მარქსისა და ენგელსის მოძღვრება სახელმწიფოს შესახებ ოპორტუნისტთა მხრივ დამახინჯებისა და შერყვნისაგან. ლენინი აპირებდა დაეწერა „სახელმწიფო და რევოლუციის" მეორე ნაწილი, სადაც იგი ფიქრობდა შეეჯამებინა რუსეთის 1905 და 1917 წლების რევოლუციების გამოცდილების მთავარი შედეგები. საეჭვო არ არის, რომ ლენინს მხედველობაში ჰქონდა თავისი წიგნის მეორე ნაწილში შეემუშავებინა და შემდგომ განევითარებინა სახელმწიფოს თეორია, ჩვენს ქვეყანაში საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის გამოცდილებაზე დაყრდნობით. მაგრამ სიკვდილმა ხელი შეუშალა მას ამ ამოცანის შესრულებაში. მაგრამ რისი გაკეთებაც ლენინმა ვერ მოასწრო, ეს მისმა მოწაფეებმა უნდა გააკეთონ. **(მქუხარე ტაში).**

სახელმწიფო წარმოიშვა მტრულ კლასებად საზოგადოების გათიშვის საფუძველზე, წარმოიშვა იმისათვის, რომ ლაგამამოდებული ჰყოლოდა ექსპლოატირებული უმრავლესობა ექსპლოატატორული უმცირესობის ინტერესებისათვის. სახელმწიფოს ხელისუფლების იარაღები უმთავრესად თავმოყრილი იყო არმიაში, დამსჯელ ორგანოებში, დაზვერვაში, საპატიმროებში. სახელმწიფოს მოქმედებას ახასიათებს ორი ძირითადი ფუნქცია: შინაგანი (მთავარი) — ლაგამამოდებული იყოლიოს ექსპლოატირებული უმრავლესობა, და საგარეო (არა მთავარი) — გააფართოოს თავისი, გაბატონებული კლასის ტერიტორია სხვა სახელმწიფოების

(გაგრძელება ის. მე-9 გვ.)

ამხანაგ სტალინის საანგარიშო მოხსენება

პარტიის XVIII ყრილობაზე საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ

გაგრძელება

ტერიტორიის ხარჯზე, ან დაიცვას თავისი სახელმწიფოს ტერიტორია სხვა სახელმწიფოთა მხრივ თავდასხმებისაგან. ასეთი იყო საქმის ვითარება მონათმფლობელური წყობილებისა და ფეოდალიზმის დროს. ასეთია საქმის ვითარება კაპიტალიზმის დროს.

კაპიტალიზმის დასამხობად საჭირო იყო არა მარტო ის, რომ ჩამორთმეოდა ძალაუფლება ბურჟუაზიას, არა მარტო კაპიტალისტთა ექსპროპრიაცია, არამედ სავსებით დამსხვრევაც ბურჟუაზიის სახელმწიფოებრივი მანქანისა, მისი ძველი არმიისა, მისი ბიუროკრატული ჩინოვნიკობისა, მისი პოლიციისა და მის ადგილზე ახალი პროლეტარული სახელმწიფოებრიობის, ახალი სოციალისტური სახელმწიფოს დაყენება. როგორც ცნობილია, ბოლშევიკები სწორედ ასეც მოიქცნენ. მაგრამ აქედან სრულიადაც არ გამომდინარეობს ის, რომ ახალ პროლეტარულ სახელმწიფოს არ შეიძლება შერჩეს ძველი სახელმწიფოს ზოგიერთი ფუნქცია, პროლეტარული სახელმწიფოს მოთხოვნილებათა შესაბამისად შეცვლილი. მით უმეტეს არ გამომდინარეობს, რომ ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს ფორმები უცვლელი უნდა დარჩნენ, რომ ჩვენი სახელმწიფოს ყველა პირველდაწყებითი ფუნქცია მთლიანად იქნება შენარჩუნებული შემდეგშიაც. ნამდვილად კი ჩვენი სახელმწიფოს ფორმები იცვლება და მომავალშიაც შეიცვლება ჩვენი ქვეყნის განვითარებისა და საგარეო ვითარების შეცვლის მიხედვით.

ლენინი სავსებით მართალია, როდესაც იგი ამბობს:

„ბურჟუაზიული სახელმწიფოების ფორმები მეტისმეტად მრავალფეროვანია, მაგრამ მათი არსი ერთია: ყველა ეს სახელმწიფო ასე თუ ისე, მაგრამ საბოლოო ანგარიშში აუცილებლად წარმოადგენს **ბურჟუაზიის დიქტატურას.** კაპიტალიზმიდან კომუნიზმში გადასვლას, რა თქმა უნდა, არ შეუძლია არ მოგვცეს პოლიტიკური ფორმების უდიდესი სიუხვე და მრავალფეროვანება, მაგრამ დედაარსი ამასთან აუცილებლად იქნება ერთი: **პროლეტარიატის დიქტატურა**“ (ლენინი, ტ. XXI გვ. 393).

ოქტომბრის რევოლუციის დროიდან ჩვენმა სოციალისტურმა სახელმწიფომ თავის განვითარებაში ორი მთავარი ფაზა განვლო.

პირველი ფაზა—ეს არის პერიოდი ოქტომბრის რევოლუციიდან ექსპლოატატორული კლასების ლიკვიდაციამდე. ამ პერიოდის ძირითადი ამოცანა მდგომარეობდა დამხობილი კლასების წინააღმდეგობის დათრგუნვაში, ინტერვენტთა თავდასხმისაგან ქვეყნის დაცვის ორგანიზაციაში, მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის აღდგენაში, კაპიტალისტური ელემენტების ლიკვიდაციისათვის პირობების მომზადებაში.

ამის შესაბამისად ჩვენი სახელმწიფო ამ პერიოდში ორ ფუნქციას ახორციელებდა. პირველი ფუნქცია: დამხობილი კლასების დათრგუნვა ქვეყნის შიგნით. ამით ჩვენი სახელმწიფო გარეგნულად მოგვაგონებდა წინანდელ სახელმწიფოებს, რომელთა ფუნქცია მდგომარეობდა ურჩთა დათრგუნვაში, მაგრამ იმ პრინციპული განსხვავებით, რომ ჩვენი სახელმწიფო თრგუნავდა ექსპლოატატორულ უმცირესობას მშრომელი უმრავლესობის ინტერესების გულისათვის, მაშინ როდესაც წინანდელი სახელმწიფოები თრგუნავდნენ ექსპლოატირებულ უმრავლესობას ექსპლოატატორული უმცირესობის ინტერესების გულისათვის. მეორე ფუნქცია—ქვეყნის თავდაცვა გარედან თავდასხმისაგან. ამითაც იგი გარეგნულად მოგვაგონებდა წინანდელ სახელმწიფოებს, რომელნიც აგრეთვე ეწეოდნენ თავიანთი ქვეყნების შეიარაღებულ დაცვას, მაგრამ იმ პრინციპული განსხვავებით, რომ ჩვენი სახელმწიფო გარეშე თავდასხმისაგან იცავდა მშრომელი უმრავლესობის მონაპოვრებს, მაშინ როდესაც წინანდელი სახელმწიფოები ასეთს შემთხვევებში იცავდნენ ექსპლოატატორული უმცირესობის სიმდიდრესა და პრივილეგიებს. აქ იყო კიდევ მესამე ფუნქცია—ჩვენი სახელმწიფოს ორგანოების სამეურნეო-ორგანიზატორული და კულტურულ-აღმზრდელობითი მუშაობა, რომელიც მიზნად ისახავდა ახალი, სოციალისტური მეურნეობის ყლორტების განვითარებას და ადამიანთა გარდაქმნას სოციალიზმის სულისკვეთებით. მაგრამ ეს ახალი ფუნქცია ამ პერიოდში სერიოზულად ვერ განვითარდა.

მეორე ფაზა—ეს არის ქალაქისა და სოფლის კაპიტალისტური ელემენტების ლიკვიდაციიდან მეურნეობის სოციალისტური სისტემის სრულ გამარჯვებამდე და ახალი კონსტიტუციის მიღებამდე გასული პერიოდი. ამ პერიოდის ძირითადი ამოცანა იყო სოციალისტური მეურნეობის ორგანიზაცია მთელს ჩვენს ქვეყანაში და კაპიტალისტური ელემენტების უკანასკნელი ნაშთების ლიკვიდაცია, კულტურული რევოლუციის ორგანიზაცია, სავსებით თანამედროვე არმიის ორგანიზაცია ქვეყნის თავდაცვისათვის. ამის შესაბამისად შეიცვალა ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს ფუნქციებიც. ზედმეტი გახდა—გაქრა ქვეყნის შიგნით სამხედრო დათრგუნვის ფუნქცია, ვინაიდან ექსპლოატაცია მოსპობილია, ექსპლოატატორები აღარ არიან და დასათრგუნავი არავინ არის. დათრგუნვის ფუნქციის ნაცვლად სახელმწიფოს გაუჩნდა ხალხის დოვლათის დამტაცებლებისა და ქურდებისაგან სოციალისტური საკუთრების დაცვის ფუნქცია. მთლიანად დარჩა გარედან თავდასხმისაგან ქვეყნის სამხედრო დაცვის ფუნქცია, მაშასადამე, დარჩნენ აგრეთვე წითელი არმია, სამხედრო-საზღვაო ფლოტი, ისევე როგორც სადამსჯელო ორგანოები და დაზვერვა, რომლებიც აუცილებელნი არიან ჩვენს ქვეყანაში უცხოეთის დაზვერვის მიერ შემოგზავნილი ჯაშუშების, მკვლელების, მავნებლების შესაპყრობად და დასასჯელად. დარჩა და სრულიად განვითარდა სახელმწიფო ორგანოების სამეურნეო ორგანიზატორული და კულტურულ-აღმზრდელობითი მუშაობის ფუნქცია. ახლა ჩვენი სახელმწიფოს ძირითადი ამოცანა ქვეყნის შიგნით მდგომარეობს მშვიდობიან სამეურნეო-ორგანიზატორულ და კულტურულ-აღმზრდელობით მუშაობაში. რაც შეეხება ჩვენს არმიას, სადამსჯელო ორგანოებსა და დაზვერვას, ისინი თავისი მახვილით მიმართული არიან უკვე არა ქვეყნის შიგნით, არამედ მის გარეთ გარეშე მტრების წინააღმდეგ.

როგორც ხედავთ, ჩვენ ახლა გვაქვს სრულიად ახალი, სოციალისტური სახელმწიფო, როგორიც ისტორიაში ჯერ კიდევ უმაგალითოა და რომელიც თავისი ფორმითა და ფუნქციებით განსხვავდება პირველი ფაზის სოციალისტური სახელმწიფოსაგან.

მაგრამ განვითარება ამაზე ვერ შეჩერდება. ჩვენ მივდივართ უფრო შორს, წინ, კომუნიზმისაკენ. დარჩება თუ არა ჩვენში სახელმწიფო კომუნიზმის პერიოდშიც?

დიაღ, დარჩება, თუ ლიკვიდირებული არ იქნება კაპიტალისტური გარემოცვა, თუ მოსპობილი არ იქნება გარედან სამხედრო თავდასხმათა საფრთხე. ამასთან გასაგებია, რომ ჩვენი სახელმწიფოს ფორმები კვლავ იქნება შეცვლილი, საშინაო და საგარეო ვითარების ცვლილების შესაბამისად.

არა, არ დარჩება და მოკვდება, თუ კაპიტალისტური გარემოცვა ლიკვიდირებული იქნება, თუ იგი სოციალისტური გარემოცვით იქნება შეცვლილი.

ასეთია საქმის ვითარება სოციალისტური სახელმწიფოს საკითხში.

მეორე საკითხი — ეს არის საბჭოთა ინტელიგენციის საკითხი.

ამ საკითხში, ისევე როგორც სახელმწიფოს საკითხში, ჩვენს პარტიაში ერთგვარი გაურკვევლობა, ერთგვარი დაბნეულობა არსებობს.

მიუხედავად იმისა, რომ პარტიის პოზიცია საბჭოთა ინტელიგენციის საკითხში სავსებით ნათელია, ჩვენს პარტიაში ჯერ კიდევ გავრცელებულია საბჭოთა ინტელიგენციისადმი მტრული და პარტიის პოზიციასთან შეუთავსებელი შეხედულებანი. ამ არასწორ შეხედულებათა მატარებელნი, როგორც ცნობილია, იჩენენ უგულებელმყოფელ, ათვალწუნებითს დამოკიდებულებას საბჭოთა ინტელიგენციისადმი, სთვლიან რა მას მუშათა კლასისა და გლეხობისადმი უცხო და მტრულ ძალადაც კი. მართალია, ინტელიგენციამ საბჭოთა განვითარების პერიოდში მოასწრო ძირფესვიანად შეცვლილიყო, როგორც თავისი შემადგენლობით, ისე თავისი მდგომარეობით, იგი უახლოვდება ხალხს და პატიოსნად თანამშრომლობს მასთან, რითაც ის პრინციპულად განსხვავდება ძველი, ბურჟუაზიული ინტელიგენციისაგან. მაგრამ ამ ამხანაგებს, როგორც სჩანს, ეს არაფრად არ მიაჩნიათ. ისინი კვლავ ძველ დუდუკს უკრავენ, არასწორად გადააქვთ რა საბჭოთა ინტელიგენციაზე ის შეხედულებანი და ურთიერთობანი, რომლებსაც თავისი საფუძველი ჰქონდათ ძველ დროში, როდესაც ინტელიგენცია მემამულეთა და კაპიტალისტთა სამსახურში იმყოფებოდა.

ძველ, რევოლუციამდელ დროს, კაპიტალიზმის პირობებში ინტელიგენცია, უწინარეს ყოვლისა, შესდგებოდა შეძლებული კლასების,—თავადაზნაურების, მრეწველების, ვაჭრების, კულაკებისა და სხვ. ადამიანებისაგან. ინტელიგენციის რიგებში იყვნენ აგრეთვე მეჩხანებიდან, წვრილი მოხელეებიდან და თვით გლეხებიდან და მუშებიდან გამოსულნიც, მაგრამ იქ ისინი არ თამაშობდნენ და არც შეეძლოთ ეთამაშნათ გადამწყვეტი როლი. მთლიანად ინტელიგენციას ჰკვებავდნენ შეძლებული კლასები და ინტელიგენციაც ემსახურებოდა მათ. ამიტომ გასაგებია ხშირად სიძულვილში გადასული უნდობლობა, რომლითაც ეპყრობოდნენ მას ჩვენი ქვეყნის რევოლუციური ელემენტები და უწინარეს ყოვლისა კი მუშები. მართალია, ძველმა ინტელიგენციამ მოგვცა გაბედულ და რევოლუციონერ ადამიანთა ცალკეული ერთეულები და ათეულები, რომლებიც დადგნენ მუშათა კლასის თვალსაზრისზე და ბოლომდე დაუკავშირეს თავიანთი ბედი მუშათა კლასის ბედს. მაგრამ ასეთი ადამიანები ინტელიგენციაში მეტად მცირე რაოდენობით იყვნენ, და მათ არ შეეძლოთ შეეცვალათ ინტელიგენციის ფიზიონომია მთლიანად.

მაგრამ ინტელიგენციის საქმე ძირფესვიანად შეიცვალა ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ, უცხოეთის სამხედრო ინტერვენციის განადგურების შემდეგ, განსაკუთრებით ინდუსტრიალიზაციისა და კოლექტივიზაციის გამარჯვების შემდეგ, როდესაც ექსპლოატაციის მოსპობამ და მეურნეობის სოციალისტური სისტემის დამკვიდრებამ რეალური შესაძლებლობა შეჰქმნა მიგვეცა ქვეყნისათვის და გაგვეტარებინა ცხოვრებაში ახალი კონსტიტუცია. ძველი ინტელიგენციის ყველაზე უფრო გავლენიანი და კვალიფიციური ნაწილი უკვე ოქტომბრის რევოლუციის პირველ დღეებში გამოეთიშა ინტელიგენციის დანარჩენ მასას, ბრძოლა გამოუცხადა საბჭოთა ხელისუფლებას და ხელი მიჰყო საბოტაჟს. მან ამისათვის დამსახურებული სასჯელი მიიღო, იგი დაამარცხეს და განაბნიეს საბჭოთა ხელისუფლების ორგანოებმა. შემდგომში მათ შორის გადარჩენილთა დიდი ნაწილი ჩვენი ქვეყნის მტრებს მიექირავა მავნებლებად, ჯაშუშებად, და ამით ამორიცხა თავისი თავი ინტელიგენციის რიგებიდან. ძველი ინტელიგენციის მეორე ნაწილი, ნაკლებად კვალიფიციური, მაგრამ უფრო მრავალრიცხოვანი, კიდევ დიდხანს განაგრძობდა ერთიდაიმავე ადგილის ტკეპნას და „უკეთეს დროს“ მოელოდა, მაგრამ შემდეგ, როგორცა სჩანს, ხელი ჩაიქნია და გადასწყვიტა სამსახურის კაცობა დაეწყო, გადასწყვიტა შეჰგუებოდა საბჭოთა ხელისუფლებას. ძველი ინტელიგენციის ამ ჯგუფის მეტმა ნაწილმა უკვე მოასწრო დაბერება და მწყობრიდან გამოსვლას იწყებს. ძველი ინტელიგენციის მესამე ნაწილი, უმთავრესად მისი რიგითი ნაწილი, რომელსაც კიდევ უფრო ნაკლები კვალიფიკაცია ჰქონდა, ვიდრე წინა ნაწილს, შეუერთდა ხალხს და მიემხრო საბჭოთა ხელისუფლებას. მისთვის აუცილებლად საჭირო იყო სწავლის შევსება, და იგი მართლაც შეუდგა სწავლის შევსებას ჩვენს უმაღლეს სასწავლებლებში. მაგრამ ძველი ინტელიგენციის დიფერენციაციისა და რღვევის ამ მწარე ტკივილებიან პროცესთან ერთად ხდებოდა ახალი ინტელიგენციის ძალთა ფორმირების, მობილიზაციისა და შეკრების მძაფრი პროცესი. მუშათა კლასის, გლეხობისა და მშრომელი ინტელიგენციის რიგებიდან გამოსული ასიათასობით ახალგაზრდა ადამიანები შევიდნენ უმაღლეს სასწავლებლებსა და ტექნიკუმებში და, დაბრუნდნენ თუ არა სკოლებიდან, შეავსეს ინტელიგენციის შეთხელებული რიგები. მათ ახალი სისხლი შეჰმატეს ინტელიგენციას და გამოაცოცხლეს იგი ახლებურად, საბჭოურად. მათ ძირფესვიანად შესცვალეს ინტელიგენციის მთელი სახე თავის შესაფერისად და მსგავსად. ძველი ინტელიგენციის ნაშთები გათქვეფილი აღმოჩნდნენ ახალი, საბჭოთა, ხალხური ინტელიგენციის წიაღში. ამნაირად, შეიქმნა ახალი, საბჭოთა ინტელიგენცია, რომელიც მჭიდროდ არის დაკავშირებული ხალხთან და მთელი თავისი მასით მზად არის ემსახუროს მას რწმენითა და სიმართლით.

შედეგად ჩვენ ამჟამად გვყავს მრავალრიცხოვანი, ახალი, ხალხური სოციალისტური ინტელიგენცია, რომელიც საფუძვლიანად განსხვავდება ძველი, ბურჟუაზიული ინტელიგენციისაგან, როგორც თავისი შემადგენლობით, ისე თავისი სოციალურ-პოლიტიკური სახით.

ძველ რევოლუციამდელ ინტელიგენციას, რომელიც მემამულეებსა და კაპიტალისტებს ემსახურებოდა, სავსებით შეეფერებოდა ძველი თეორია ინტელიგენციის შესახებ, რომელიც მიგვითითებდა, რომ საჭიროა მისდამი უნდობლობა და მასთან ბრძოლა. ახლა ამ თეორიამ უკვე მოსჭამა თავისი დრო და იგი უკვე აღარ არის შესაფერი ჩვენი ახალი, საბჭოთა ინტელიგენციისათვის. ახალი ინტელიგენციისათვის საჭიროა ახალი თეორია, რომელიც მიუთითებს იმაზე, რომ საჭიროა მასთან მეგობრული დამოკიდებულება, მასზე ზრუნვა, პატივისცემა მისდამი და თანამშრომლობა მასთან მუშათა კლასისა და გლეხობის ინტერესებისათვის.

ვგონებ, გასაგებია.

მით უფრო საკვირველი და უცნაურია, რომ ინტელიგენციის მდგომარეობაში ყველა ამ საფუძვლიან ცვლილებათა შემდეგ ჩვენს პარტიაში, როგორცა ჩანს, კიდევ გვყავან ისეთი ადამიანები, რომლებიც ცდილობენ ბურჟუაზიული ინტელიგენციის წინააღმდეგ მიმართული ძველი თეორია გამოიყენონ ჩვენი ახალი, საბჭოთა ინტელიგენციის მიმართ, რომელიც ძირითადად სოციალისტურ ინტელიგენციას წარმოადგენს. ეს ადამიანები თურმე ამტკიცებენ, რომ მუშები და გლეხები, რომლებიც ჯერ კიდევ ახლო ხანში სტახანოვურად მუშაობდნენ ქარხნებსა და კოლმეურნეობებში, ხოლო შემდეგ გაგზავნილ იქნენ უმაღლეს სასწავლებლებში განათლების მისაღებად, უკვე აღარ არიან ამის გამო ნამდვილი ადამიანები, ხდებიან მეორე ხარისხის ადამიანები. გამოდის რომ განათლება მავნე და სახიფათო რამაა (**სიცილი**). ჩვენ გვინდა ყველა მუშა და ყველა გლეხი კულტურული და განათლებული გავხადოთ და ჩვენ გავაკეთებთ ამას დროთა ვითარებაში. მაგრამ ამ უცნაურ ამხანაგთა შეხედულებით გამოდის, რომ ამგვარი წამოწყება დიდ საშიშროებას შეიცავს, რადგანაც მას შემდეგ, რაც მუშები და გლეხები კულტურული და განათლებული გახდებიან, ისინი შეიძლება დადგნენ იმ საშიშროების წინაშე, რომ

(გაგრძელება იხ. მე-10 გვ.)

ამხანაგ სტალინის საანგარიშო მოხსენება პარტიის XVIII ყრილობაზე საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ

(დასასრული)

ჩარიცხული იქნებიან მეორე ხარისხის ადამიანთა თანრიგში (**საერთო სიცილი**).

არ არის გამორიცხული, რომ დროთა განმავლობაში ეს უცნაური ამხანაგები შეიძლება იქამდე მივიდნენ, რომ ხოტბა შეასხან ჩამორჩენილობას, უმეცრებას, სიბნელეს, ბნელეთის მოციქულობას. ეს გასაგებიცაა. თეორიულ ღრმობას არავისათვის არასოდეს სიკეთე არ მოუტანია და ვერც მოუტანს.

ასეთია საქმის ვითარება ჩვენი ახალი, სოციალისტური ინტელიგენციის საკითხში.

O

პარტიის შემდგომი განმტკიცების დარგში ჩვენი ამოცანებია:

1. სისტემატურად ვაუმჯობესოთ პარტიის შემადგენლობა, ავამაღლოთ პარტიის წევრთა შეგნებულობის დონე და ინდივიდუალური შერჩევის წესით მივიღოთ პარტიის რიგებში მხოლოდ შემოწმებული და კომუნიზმის საქმისადმი ერთგული ამხანაგები;

2. მივუახლოოთ ხელმძღვანელი ორგანოები ძირეულ მუშაობას, რათა მათი ხელმძღვანელი მუშაობა გავხადოთ სულ უფრო და უფრო ოპერატიული და კონკრეტული, რაც შეიძლება ნაკლებად სასხდომო ხასიათისა და ნაკლებად კანცელარიული;

3. მოვახდინოთ კადრების შერჩევის საქმის ცენტრალიზაცია, მზრუნველობით აღვზარდოთ კადრები, გულდასმით შევისწავლოთ მუშაკების ღირსებანი და ნაკლოვანებანი, უფრო გაბედულად დავაწინაუროთ ახალგაზრდა მუშაკები, კადრების შერჩევისა და განაწილების საქმე შევუფარდოთ პარტიის პოლიტიკური ხაზის მოთხოვნებს;

4. მოვახდინოთ პარტიული პროპაგანდისა და აგიტაციის საქმის ცენტრალიზაცია, გავაფართოოთ მარქსიზმ - ლენინიზმის იდეების პროპაგანდა, ავამაღლოთ ჩვენი კადრების თეორიული დონე და პოლიტიკური გამოწრთობა.

O

ამხანაგებო! მე ვამთავრებ ჩემს საანგარიშო მოხსენებას.

მე ზოგადად მოვხაზე ჩვენი პარტიის მიერ საანგარიშო პერიოდში განვლილი გზა. ამ პერიოდში პარტიისა და მისი ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შედეგები ცნობილია. ჩვენ გვქონდა ნაკლოვანებანი და შეცდომები. პარტია და მისი ცენტრალური კომიტეტი არ მალავდნენ მათ და ცდილობდნენ მათს გამოსწორებას. არის სერიოზული წარმატებებიც და დიდი მიღწევებიც, რომლებმაც თავბრუ არ უნდა დაგვახვიონ.

მთავარი შედეგი იმაში მდგომარეობს, რომ ჩვენი ქვეყნის მუშათა კლასმა, მოსპო რა ადამიანის მიერ ადამიანის ექსპლუატაცია და განამტკიცა რა სოციალისტური წყობილება, მთელს მსოფლიოს დაუმტკიცა თავისი საქმის სიმართლე. აი ეს არის მთავარი შედეგი, რადგანაც იგი ანმტკიცებს რწმენას მუშათა კლასის ძალისადმი და მისი საბოლოო გამარჯვების გარდუვალობისადმი.

ყველა ქვეყნის ბურჟუაზია გაიძახის, რომ ხალხს არ შეუძლია იარსებოს უკაპიტალისტებოდ და უმემამულეებოდ, უვაჭრებოდ და უკულაკებოდ. ჩვენი ქვეყნის მუშათა კლასმა საქმით დაამტკიცა, რომ ხალხს შეუძლია წარმატებით იარსებოს უექსპლუატატორებოდ.

ყველა ქვეყნის ბურჟუაზია გაიძახის, რომ მუშათა კლასს, რომელმაც დაანგრია ძველი ბურჟუაზიული წესწყობილება, არ შესწევს უნარი ძველის ნაცვლად ააშენოს რაიმე ახალი. ჩვენი ქვეყნის მუშათა კლასმა საქმით დაამტკიცა, რომ მას სავსებით შესწევს უნარი არა მარტო დაანგრიოს ძველი წყობილება, არამედ კიდეც ააშენოს ახალი, უკეთესი, სოციალისტური წყობილება და ამასთან ისეთი წყობილება, რომელმაც არ იცის არც კრიზისები, არც უმუშევრობა.

ყველა ქვეყნის ბურჟუაზია გაიძახის, რომ გლეხობას არ შესწევს უნარი დაადგეს სოციალიზმის გზას. ჩვენი ქვეყნის კოლმეურნე გლეხობამ საქმით დაამტკიცა, რომ მას შეუძლია წარმატებით დაადგეს სოციალიზმის გზას.

მთავარი, რის მიღწევასაც განსაკუთრებით ცდილობს ყველა ქვეყნის ბურჟუაზია და მისი რეფორმისტი მაჩანჩალები, — ეს არის ის, რომ აღმოფხვრან მუშათა კლასში რწმენა თავისი ძალებისადმი, იმის რწმენა, რომ შესაძლებელი და გარდუვალია მისი გამარჯვება, და ამით სამუდამოდ დაამკვიდრონ კაპიტალისტური მონობა.

ვინაიდან ბურჟუაზიამ იცის, რომ თუ კაპიტალიზმი ჯერ კიდევ არ არის დამხობილი და ჯერ კიდევ განაგრძობს არსებობას, ამას იგი უნდა უმადლოდეს არა თავის კარგ თვისებებს, არამედ იმას, რომ პროლეტარიატს ჯერ კიდევ არა აქვს საკმაო რწმენა თავისი გამარჯვების შესაძლებლობისადმი. არ შეიძლება ითქვას, რომ ბურჟუაზიის მეცადინეობა ამ მიმართულებით სავსებით უშედეგოდ რჩებოდეს. უნდა აღვიაროთ, რომ ბურჟუაზიამ და მისმა აგენტებმა მუშათა კლასში შესძლეს ერთგვარად მოეწამლათ მუშათა კლასის სული ეჭვებისა და რწმენის უქონლობის შხამით. თუ ჩვენი ქვეყნის მუშათა კლასის წარმატებანი, თუ მისი ბრძოლა და გამარჯვება ხელს შეუწყობს იმას, რომ გაამხნევოს კაპიტალისტური ქვეყნების მუშათა კლასი და განამტკიცოს მასში რწმენა თავისი ძალებისადმი, რწმენა თავისი გამარჯვებისადმი, მაშინ ჩვენს პარტიას შეუძლია სთქვას, რომ იგი ტყუილად არ მუშაობს. შეიძლება ეჭვი არ შეგვეპაროს, რომ ეს ასეც იქნება. (**მქუხარე ხანგრძლივი ტაში**).

გაუმარჯოს ჩვენს ძლევამოსილ მუშათა კლასს! (**ტაში**).

გაუმარჯოს ჩვენს ძლევამოსილ კოლმეურნე გლეხობას! (**ტაში**).

გაუმარჯოს ჩვენს სოციალისტურ ინტელიგენციას! (**ტაში**).

გაუმარჯოს ჩვენი ქვეყნის ხალხთა დიად მეგობრობას! (**ტაში**).

გაუმარჯოს საკავშირო კომუნისტურ პარტიას ბოლშევიკებისა! (**ტაში**).

(ყველა დელეგატი დგება, ფეხზე მდგომი მიესალმება ამხანაგ სტალინს და უმართავს მას ხანგრძლივ ოვაციას. შეძახილები: „ვაშა! გაუმარჯოს ამხანაგ სტალინს! დიდ სტალინს ვაშა! ჩვენს საყვარელ სტალინს ვაშა!“).

საქ. კ. პ. (ბ) XVIII ყრილობის რეზოლუცია

საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ ამხ. სტალინის საანგარიშო მოხსენების გამო

(მიღებულია ერთხმად)

მოისმინა და განიხილა რა ამხ. სტალინის საანგარიშო მოხსენება საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ, საკ. კ. პ. (ბ) XVIII ყრილობა ადგენს:

1. მოწონებულ იქნას საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის პოლიტიკური ხაზი და პრაქტიკული მუშაობა.

2. მოწონებულ იქნას ამხ. სტალინის საანგარიშო მოხსენება და წინადადება მიეცეს ყველა პარტორგანიზაციას იხელმძღვანელონ თავიანთ მუშაობაში ამხ. სტალინის მოხსენებაში წამოყენებული დებულებებითა და ამოცანებით.

საქ. კ. პ. (ბ) XVIII ყრილობის რეზოლუცია

ცენტრალური სარევიზიო კომისიის ანგარიშის გამო

(მიღებულია ერთხმად)

დამტკიცებულ იქნას ცენტრალური სარევიზიო კომისიის ანგარიში.

საქ. კ. პ. (ბ) XVIII ყრილობის რეზოლუცია

კომინტერნის აღმასკომში საქ. კ. პ. (ბ) დელეგაციის მუშაობის შესახებ ამხ. მანუილსკის საანგარიშო მოხსენების გამო

(მიღებულია ერთხმად)

მოისმინა და განიხილა რა კომინტერნში საკ. კ. პ. (ბ) დელეგაციის ანგარიში, საკ. კ, პ. (ბ) XVIII ყრილობა იწონებს კომინტერნში საკ. კ. პ. (ბ) დელეგაციის პოლიტიკურ ხაზსა და პრაქტიკულ მუშაობას.

დაუვიწყარი დღე

1939 წლის 10 მარტის დაუვიწყარი ისტორიული დღის დილას მოსკოვი უდიდესი სიხარულით შეხვდა: დღეს იხსნება ლენინ-სტალინის დიადი პარტიის XVIII ყრილობა. დღეს კრემლის სასახლის დიდ დარბაზში შეიკრიბა პარტიის რჩეული ნაწილი, დიადი, გმირული ბოლშევიკური მოდგმის რჩეული ნაწილი. თვალუწვდენი საბჭოთა მიწის ყოველი კუთხიდან ჩამოვიდნენ დელეგატები, რომელთაც თავისი გულით მოაქვთ უქრობი, მარად ახალგაზრდული ალი უდიდესი ერთგულებისა კომუნიზმის საქმისადმი, მგზნებარე თავდადებული სიყვარულისა თავისი ცენტრალური კომიტეტისადმი, თავისი მშობლიური, უსაზღვროდ ძვირფასი და საყვარელი **სტალინისადმი**, მოაქვთ თავისი გულით მთელი პარტიის, მთელი ხალხის გრძნობები და აზრები.

დელეგატთა შორის არიან ძველი ბოლშევიკები, რომელთაც თავის მხრებზე გადაიტანეს რევოლუციური ბრძოლის ორი-სამი ათეული წელი, და ახალგაზრდა კადრები, სტალინური ხუთწლედების ბრძოლებში განმტკიცებულნი და გამოზრდილნი, ხალხის წიაღიდან გამოსულნი, ოქტომბრის დიდი სოციალისტური რევოლუციის მიერ [illegible] გამოზრდილნი.

ჩვენი გაზეთის დღევანდელი ნომერი 10 გვერდიანია.

დარბაზს თუ თვალს მოავლებთ, დაინახავთ ათობით და ასობით ადამიანებს, რომელთა სახელი გვრგვინავს მთელს ჩვენს ქვეყანაში და მთელს მსოფლიოში —დაინახავთ საბჭოთა კავშირის გმირებს, გამოჩენილ პარტიულ, სამეურნეო და საბჭოთა ხელმძღვანელებს, სოციალისტური შრომის გმირებს, ჩვენს შესანიშნავ სტახანოველებს, ჩვენს სოფლის მეურნეობის მოწინავე მუშაკებს, ჩვენი ჩინებული კომუნისტური ინტელიგენციის წარმომადგენლებს —საუცხოო ადამიანებს, რკინისებური ნებისყოფისა და ურყევი ენერგიის შესანიშნავ შენადნობს, ლენინ-სტალინის პარტიის საუკეთესო შვილებს.

საღამოს 5 საათსა და 15 წუთზე ტრიბუნაზე გამოჩნდნენ ამხანაგები: **სტალინი, მოლოტოვი, ვოროშილოვი, კაგანოვიჩი, კალინინი, ანდრეევი, მიკოიანი, ჟდანოვი, ხრუშჩოვი** — პარტიის მებრძოლი შტაბი რევოლუციის ბელადის მეთაურობით.

ვინ უპოვნის სიტყვებს და ფერებს, რომ აღწეროს ის აღტაცებული გრძნობა, რომელმაც შეიპყრო მთელი დარბაზი, ის დიდი გრძნობა, რომელმაც მოიცვა ყველა დამსწრე, როდესაც მათ დაინახეს თავიანთი საყვარელი სტალინი, ვისი წინამძღოლობით მოპოვებულია გრანდიოზული გამარჯვებანი, ვისაც მიგვყავართ და წაგვიყვანს ახალი ბრძოლებისაკენ, ახალი კიდევ უფრო ბრწყინვალე გამარჯვებებისაკენ კომუნიზმის სასახელოდ, საბჭოთა ხალხისა და ბოლშევიკების დიადი პარტიის სასახელოდ. გრგვინვისებური ტაში, შეძახილები —**„გაუმარჯოს დიდ სტალინს!“, „გაუმარჯოს მშობლიურ სტალინს!“**, რომელთაც სხვადასხვა ენაზე, მაგრამ ერთი გრძნობით გამსჭვალულნი, წარმოსთქვამდნენ. შეერთდა მღელვარების, სიხარულის, აღფრთოვანებისა და ენთუზიაზმის დაუვიწყარ სიმფონიად.

ამხანაგმა **მოლოტოვმა**, რომელსაც ყრილობა გულთბილად მიეგება ბრწყინვალე შესავალი სიტყვის შემდეგ, რაც არაერთგზის მქუხარე ტაშით იყო შეწყვეტილი, საკ. კ. პ. (ბ) XVIII ყრილობა გახსნილად გამოაცხადა.

პარტიის რჩეულთა დიადი ყრილობა, ყრილობა, რომელსაც წილად ხვდა ახალი ფურცლები ჩაწეროს ლენინ-სტალინის პარტიის ისტორიაში, ჩვენი სამშობლოს ისტორიაში, მთელი მსოფლიო კომუნისტური მოძრაობის ისტორიაში, მუშაობას შეუდგა.

დელეგატები მქუხარე ტაშით შეხვდნენ ამხანაგ **სტალინს** და მის სახელოვან თანამებრძოლებს, რომლებიც არჩეულ იქნენ პრეზიდიუმის შემადგენლობაში. პრეზიდიუმის შემდეგ აირჩიეს —ყრილობის სამდივნო, სარედაქციო კომისია, სამანდატო კომისია, დაამტკიცეს ყრილობის დღის წესრიგი და რეგლამენტი.

მოხსენებისათვის ტრიბუნაზე ავიდა იოსებ ბესარიონის-ძე **სტალინი**.

დარბაზში მყოფი სამი ათასი კაცი,— დელეგატები და სტუმრები—ერთი კაცივით წამოდგა ფეხზე და მქუხარე, დაუსრულებელი ტაშითა და სიხარულის, აღტაცების შეძახილებით გამოხატა მამისა, მასწავლებლისა, მეგობრისა, თავისი მშობლიური, ძვირფასი **სტალინისადმი** უსაზღვრო სიყვარულის, ერთგულების გრძნობები!

და, ბოლოს, ყველაფერი მიწყნარდა. დარბაზში გამეფდა სიჩუმე, დაძაბული ყურადღებით აღსავსე სიჩუმე, როდესაც ყველა ცდილობდა არ გამორჩენოდა **სტალინის** არც ერთი სიტყვა, **სტალინის** არც ერთი,— ესოდენ ნაცნობი, დამახასიათებელი და საყვარელი სტალინური ჟესტი. და აი, გაისმა მოხსენების პირველი სიტყვები, **სტალინის** არამაღალი, მკაფიო, აუღელვებელი და მტკიცე ხმა: **სტალინის** ხმა —მთელი სამყაროს გარდამქმნელი პარტიის, დიადი პარტიის ხმაა!

სტალინი მოსწრებულად და გესლიანად დაცინოდა ფაშისტ გადამრეულებს, ყრილობა იცინოდა **სტალინთან** ერთად. **სტალინის** თვითეული სიტყვა სულს სწვდებოდა, ღრმა გრძნობებს აღვიძებდა, ახალი ფიქრების ნაკადებს იწვევდა. ახალ ფურცლებს გადაგვიშლიდა ცნობიერებაში, ცხოვრების გაგებაში, პოლიტიკური ვითარების გაგებაში. **სტალინი** ლაპარაკობდა მოპოვებულ გამარჯვებებზე, სოციალისტური მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის ზრდაზე, საბჭოთა ქვეყნის სიხარულით აღსავსე აყვავებაზე, იმ ამოცანებზე, რომლებიც დგას ბოლშევიკების წინაშე, მთელი საბჭოთა ხალხის წინაშე, და ყველა ფიქრობდა —დიახ, ეს ჩემი ფიქრებიცაა, ჩემი მისწრაფებებიცაა. ვინაიდან იმას რასაც ლაპარაკობდა **სტალინი,**— ამას ლაპარაკობს 170-მილიონიანი ხალხის პარტია. დიადი ერთსულოვნება, რკინისებური მონოლითობა— აი რა შეადგენს ყოვლისშემძლე ძალას, ბოლშევიკებისას, ყველა ზღუდის, ყველა დაბრკოლების დამმსხვრევ და გადამლახავ ძალას.

20 საათსა და 35 წუთზე ამხანაგმა **სტალინმა** დაამთავრა მოხსენება.

დარბაზის დაუსრულებელი ოვაციები იყო იმ გრძნობათა გამოხატულება, რომლებმაც მოიცვეს XVIII ყრილობის დელეგატები, პარტიის რჩეულნი, წარმოგზავნილნი.

ამხანაგმა **მოლოტოვმა** ყრილობის პირველი სხდომა დახურულად გამოაცხადა.

...კრემლის ჰალარა ჰიშკრებიდან ჯგუფ-ჯგუფად და ცალ-ცალკე გამოდიოდნენ ყრილობის დელეგატები და სტუმრები. მოსკოვმა —ხმაურიანმა, ხალისიანმა, მჩქეფარე ქალაქ—აღერსიანად გადაუშალა მათ თავისი პროსპექტებისა და ქუჩების თოვლით დაფარული სივრცეები. ყველას, ვინც კრემლიდან, ყრილობის დარბაზიდან გამოდიოდა, მზრუნველობით მოჰქონდა თავისი დაუმცხრალი მღელვარება, თითქოს ეშინოდა არ დაეღვარა მოზღვავებული შთაბეჭდილებები, გრძნობები, ფიქრები. (საქინფო).

პასუხისმგებელი რედაქტორი
ბრ. ხურცილავა

ამხ. ს. თოდრიას სახ. სტამბა „კომუნისტი“ თბილისი, კამოს ქ. № 68.

მთავლიტის რწმუნებული 931.

ამხანაგ სტალინის საანგარიშო მოხსენება

პარტიის XVIII ყრილობაზე საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ

მაღლობაში უკრაინა ყოველწლივ დაახლოებით სულ 400 მილიონ ფუთ მარცვლეულს ამზადებს მაშინ, როდესაც რუსეთის სფს რესპუბლიკა ამ წლების განმავლობაში ყოველწლიურად მილიარდ-ას, მილიარდ-ორას მილიონ ფუთ სასაქონლო მარცვლეულს ამზადებს.

ასეთია მდგომარეობა მარცვლეულის წარმოების მხრივ.

რაც შეეხება მეცხოველეობას უკანასკნელ წლებში სოფლის მეურნეობის ამ ყველაზე ჩამორჩენილ დარგშიაც დაისახა სერიოზული ძვრები. მართალია, ცხენის სულადობისა და მეცხვარეობის მხრივ ჩვენ ჯერ კიდევ ჩამორჩებით რევოლუციამდელ დონეს, მაგრამ მსხვილი რქოსანი პირუტყვისა და მეღორეობის მხრივ ჩვენ უკვე გადავაბიჯეთ რევოლუციამდელ დონეს.

აი ცნობები ამის შესახებ:

პირუტყვის სულადობა სსრ კავშირში (მილიონ სულობით;) ივლისისათვის

	1916 წ. აღწერის ცნობების მიხედვით	1933 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1938 წ. %/%-ებში	
								1916 წ. შედარებით (აღწერის მიხედვით)	1933 წ. შედარებით
ცხენი	35,8	16,6	15,7	15,9	16,6	16,7	17,5	48,9	105,4
მსხვილი რქოსანი პირუტყვი	60.6	38,4	42,4	49,2	56,7	57,0	63,2	104,3	164,6
ცხვარი და თხა	121,2	50,2	51,9	61,1	73,7	81,3	102,5	84,6	204,2
ღორი	20,9	12,1	17,4	22,5	30,5	22,8	30,6	146,4	252,9

ეჭვს გარეშეა, რომ მეცხენეობისა და მეცხვარეობის დარგში ჩამორჩენა ლიკვიდირებულ იქნება უახლოეს დროში.

გ) **საქონელბრუნვა, ტრანსპორტი.** მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის აღმავლობასთან ერთად ჩვენს ქვეყანაში იზრდებოდა საქონელბრუნვაც. სახელმწიფო და კოოპერატიული ვაჭრობის საცალო ქსელი საანგარიშო პერიოდში 25 პროცენტით გაიზარდა. სახელმწიფო და კოოპერატიული ვაჭრობის საცალო ბრუნვა 178 პროცენტით გაიზარდა. საკოლმეურნეო — საბაზრო ვაჭრობის ბრუნვა გაიზარდა 112 პროცენტით.

აი სათანადო ცხრილი:

საქონელბრუნვა

	1933 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1938 წ. %/%-ბში 1933 წელთან შედარებით
1. სახელმწიფო და კოოპერატიული ვაჭრობის საცალო ქსელი (მაღაზიები და ფარდულები)— წლის დამლევისათვის	285.355	286.236	268.713	289.478	327.361	356.930	125,1
2. სახელმწიფო და კოოპერატიული ვაჭრობის საცალო ბრუნვა (საზოგადოებრივი კვების ჩათვლით) — მილიონ მანეთებში	49.789,2	61.814,7	81.712,1	106.760,9	125.943,2	138.574,3	278,8
3. საკოლმეურნეო საბაზრო ვაჭრობის ბრუნვა მილიონ მანეთებში	11.500,0	14.000,0	14.500,0	15.607,2	17.799,7	24.399,2	212,2
4. კვების მრეწვ. სახ. კომისარიატის, მსუბუქი მრეწვ. სახ. კომისარიატის, მძიმე მრეწვ. სახ. კომისარიატის, სატყეო მრეწვ. სახ. კომისარიატის, მოკავშირე რესპუბლიკათა ადგილობრივი მრეწვ. სახ. კომისარიატების საოლქო სავაჭრო გამსაღებელი ბაზები—წლის დამლევისათვის	718	836	1.141	1.798	1.912	1.994	277,7

გასაგებია, რომ საქონელბრუნვა ჩვენს ქვეყანაში ასე ვერ გაიშლებოდა სატრანსპორტო ტვირთზიდვის ერთგვარი ზრდის გარეშე. და მართლაც, ტვირთზიდვა საანგარიშო პერიოდში გაიზარდა ყველა სახის ტრანსპორტის, განსაკუთრებით რკინიგზისა და საჰაერო ტრანსპორტის დარგში. ტვირთზიდვა გაიზარდა აგრეთვე წყლის ტრანსპორტზე, მაგრამ დიდი რყევით, ხოლო 1938 წელს ტვირთზიდვა წყლის ტრანსპორტზე, სამწუხაროდ, რამდენადმე შემცირდა წინა წელთან შედარებით.

აი სათანადო ცხრილი:

ტვირთბრუნვა

	1933 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1938 წ. %/%-ბში 1933 წ. შედარებით
რკინიგზები (მილიარდ ტონა-კილომეტრებში)	169,5	205,7	258,1	323,4	354,8	369,1	217,7
მდინარისა და საზღვაო ტრანსპორტი (მილიარდ ტონა-კილომეტრებში)	50,2	56,5	68,3	72,3	70,1	66,0	131,5
სამოქალაქო საჰაერო ფლოტი (მილიონ ტონა-კილომეტრებში)	3,1	6,4	9,8	21,9	24,9	31,7	1.022,6

არ შეიძლება ეჭვი შევიტანოთ იმაში, რომ 1938 წელს წყლის ტრანსპორტის ერთგვარი ჩამორჩენილობა ლიკვიდირებული იქნება 1939 წელს.

2. ხალხის მატერიალური და კულტურული მდგომარეობის შემდგომი აღმავლობა

მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის აღმავლობას, რაც გრძელდება, არ შეიძლებოდა არ მოჰყოლოდა და მართლაც მოჰყვა ხალხის მატერიალური და კულტურული მდგომარეობის ახალი ზრდა.

ექსპლოატაციის მოსპობამ და სახალხო მეურნეობაში სოციალისტური სისტემის განმტკიცებამ, ქალაქად და სოფლად უმუშევრობისა და მასთან დაკავშირებული სიღატაკის არარსებობამ, მრეწველობის უდიდესმა გაფართოებამ და მუშათა რაოდენობის განუწყვეტელმა ზრდამ, მუშათა და კოლმეურნეთა შრომის ნაყოფიერების ზრდამ, კოლმეურნეობებზე მიწის სამუდამოდ მიმაგრებამ და პირველხარისხოვანი ტრაქტორებისა და სასოფლო-სამეურნეო მანქანების უდიდესი რაოდენობით კოლმეურნეობათა მომარაგებამ, — ყოველივე ამან შექმნა რეალური პირობები მუშათა და გლეხთა მატერიალური მდგომარეობის შემდგომი ზრდისათვის. მუშათა და გლეხთა მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესებას კი ბუნებრივად მოჰყვა მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესება ინტელიგენციისა, რომელიც წარმოადგენს ჩვენი ქვეყნის თვალსაჩინო ძალას და მომსახურებას უწევს მუშათა და გლეხთა ინტერესებს.

ახლა უკვე საქმე ეხება არა იმას, რომ რამენაირად მოვაწყოთ მრეწველობაში და სამუშაოზე სამაღლოდ ავიყვანოთ უმუშევარი და უსახლკარო გლეხები, რომლებიც სოფელს მოწყვეტილან და ცხოვრობენ შიმშილის შიშს ქვეშ. ასეთი გლეხები ჩვენს ქვეყანაში უკვე დიდი ხნია აღარ არიან. და ეს, რა თქმა უნდა, კარგია, ვინაიდან ეს მოწმობს ჩვენი სოფლის შეძლებულობას. ახლა საქმე შეიძლება ეხებოდეს მხოლოდ იმას, რომ მივმართოთ კოლმეურნეობებს ანგარიში გაუწიონ ჩვენს თხოვნას და მოგვცენ მზარდი მრეწველობისათვის ყოველწლივ თუნდაც დაახლოებით მილიონნახევარი ახალგაზრდა კოლმეურნე. კოლმეურნეობებმა, რომლებიც უკვე შეძლებული გახდნენ, მხედველობაში უნდა იქონიონ, რომ მათი მხრით ასეთი დახმარების აღმოუჩენლად ძალიან ძნელი იქნება ჩვენი მრეწველობის შემდგომი გაფართოება, ხოლო მრეწველობის გაუფართოებლად — ვერ შევძლებთ მასობრივი მოხმარების საქონელზე გლეხთა მზარდი მოთხოვნილების დაკმაყოფილებას. კოლმეურნეობებს სრული შესაძლებლობა აქვთ დააკმაყოფილონ ეს ჩვენი თხოვნა, რადგანაც კოლმეურნეობებში ტექნიკის სიუხვე ათავისუფლებს მუშაკთა ნაწილს სოფლად, ხოლო ამ მუშაკებს, თუ მათ მრეწველობაში გადმოვიყვანდით, შეეძლოთ უდიდესი სარგებლობის მოტანა მთელი ჩვენი სახალხო მეურნეობისათვის.

შედეგად ჩვენ გვაქვს საანგარიშო პერიოდში შემდეგი მაჩვენებლები მუშათა და გლეხთა მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესებისა:

1. სახალხო შემოსავალი 1933 წლის 48,5 მილიარდი მანეთიდან გაიზარდა 105,0 მილიარდ მანეთამდე 1938 წელს;
2. მუშათა და მოსამსახურეთა რაოდენობა 1933 წლის 22 მილიონზე მეტი კაციდან ავიდა 28 მილიონ კაცამდე 1938 წელს;
3. მუშათა და მოსამსახურეთა ხელფასის წლიური ფონდი 34.953 მილიონი მანეთიდან გაიზარდა 96.425 მილიონ მანეთამდე;
4. მრეწველობის მუშათა საშუალო-წლიური ხელფასი, რომელიც 1933 წელს 1.513 მანეთს შეადგენდა, ავიდა 3.447 მანეთამდე 1938 წელს;
5. კოლმეურნეობათა ფულადი შემოსავალი 1933 წლის 5.661,9 მილიონი მანეთიდან ავიდა 14.180,1 მილიონ მანეთამდე 1937 წელს;
6. მარცვლეულის რაიონებში მარცვლეულის საშუალო გაცემა თითო საკოლმეურნეო კომლზე 1933 წლის 61 ფუთიდან ავიდა 144 ფუთამდე 1937 წელს, რომ არ ჩავთვალოთ თესლი, სათესლე სადაზღვევო ფონდები, საზოგადოებრივი პირუტყვის საკვები ფონდი, მარცვლეულის ჩაბარება, მტს-ების სამუშაოთა ნატურანაზღაურება;
7. ბიუჯეტით სახელმწიფო ასიგნობანი სოციალურ-კულტურულ ღონისძიებებზე 1933 წლის 5.839,9 მილიონი მანეთიდან გაიზარდა 35.202,5 მილიონ მანეთამდე 1938 წელს.

რაც შეეხება ხალხის კულტურულ მდგომარეობას, მისი აღმავლობა კვალდაკვალ მისდევდა ხალხის მატერიალური მდგომარეობის აღმავლობას.

ხალხის კულტურული განვითარების თვალსაზრისით საანგარიშო პერიოდი ჭეშმარიტად იყო კულტურული რევოლუციის პერიოდი. სსრ კავშირის ეროვნებათა ენებზე საყოველთაო-სავალდებულო პირველდაწყებითი განათლების დანერგვა ცხოვრებაში, ყველა საფეხურის სკოლებისა და მოსწავლეთა რიცხვის ზრდა, უმაღლესი სკოლების მიერ გამოშვებულ სპეციალისტთა რიცხვის ზრდა, ახალი, საბჭოთა ინტელიგენციის შექმნა და განმტკიცება, — ასეთია ხალხის კულტურული აღმავლობის საერთო სურათი.

აი ცნობები ამის შესახებ:

1) ხალხის კულტურული დონის ამაღლება

მაჩვენებლები	საზომი ერთეული	1933/34 წ.	1938/39 წ.	1938/39 წ. %/%-ში 1933/34 წ. შედარებით
მოსწავლეთა რიცხვი ყველა საფეხურის სკოლებში	ათასი კაცი	23.814	33.965,4	142,6
აქედან:				
დაწყებითი განათლების სკოლებში	ათასი კაცი	17.873,5	21.288,4	119,1
საშუალო განათლების სკოლებში (ზოგადსა და სპეციალურში)	ათასი კაცი	5.482,2	12.076,0	220,3
უმაღლესი განათლების სკოლებში	ათასი კაცი	458,3	601,0	131,1
მოსწავლეთა რაოდენობა სსრ კავშირში (ყველა სახის სწავლების ჩათვლით)	ათასი კაცი	—	47.442,1	—
მასობრივ ბიბლიოთეკათა რიცხვი	ათასი	40,3	70,0	173,7
წიგნების რიცხვი მათში	მილიონი	86,0	126,6	147,2
საკლუბო დაწესებულებათა რიცხვი	ათასი	61,1	95,6	156,5
თეატრების რიცხვი	ერთეული	587	790	134,6
კინოდანადგართა რიცხვი (ვიწროაფსკიანების გარდა)	ერთეული	27.467	30,461	110,9
მათ შორის ხმოვანი	ერთეული	498	15,202	31-ჯერ
კინოდანადგართა რიცხვი (ვიწროაფსკიანების გარდა)				
სოფლად	ერთეული	17.470	18,991	108,7
მათ შორის ხმოვანი	ერთეული	24	6.670	278-ჯერ
გაზეთების წლიური ტირაჟი	მილიონი	4.984,6	7.092,4	142,3

2) 1933—1938 წლების მანძილზე სსრ კავშირში აგებულია სკოლები

სკოლების რიცხვი

წლები	ქალაქებსა და ქალაქის ტიპის დასახლებულ ადგილებში	სოფლად	სულ
1933	326	3261	3587
1934	577	3488	4065
1935	533	2829	3362
1936	1505	4206	5711
1937	730	1323	2053
1938	583	1246	1829
სულ 1933–38 წლ.	4254	16353	20607

3) 1933—1938 წ. წ. უმაღლესი სასწავლებლებიდან გამოშვებულია ახალგაზრდა სპეციალისტები (ათასებში)

	1933 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.
სულ სსრ კავშირში (სამხედრო სპეციალისტების ჩაუთვლელად)	34,6	49,2	83,7	97,6	104,8	106,7
1. მრეწველობისა და მშენებლობის ინჟინრები	6,1	14,9	29,6	29.2	27,6	25,2
2. ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის ინჟინრები	1,8	4,0	7,6	6,6	7,0	6,1
3 სოფლის მეურნეობის მექანიზაციის ინჟინრები, აგრონომები, ვეტერინარი ექიმები და ზოოტექნიკოსები	4,8	6,3	8,8	10,4	11,3	10,5
4. ეკონომისტები და იურისტები	2,5	2,5	5,0	6,4	5,0	5,7
5. საშუალო სკოლის, მუშფაკების, ტექნიკუმების მასწავლებლები და განათლების სხვა მუშაკნი, მათ შორის ხელოვნების მუშაკები	10,5	7,9	12,5	21,6	31,7	35,7
6 ექიმები. პროვიზორები და ფიზიკური კულტურის მუშაკები	4,6	2,5	7,5	9,2	12,3	13,6
7. დანარჩენი სპეციალობანი	4,3	11,1	12,7	14,2	9,9	9,8